

PĒTNIECISKAIS DARBS

Civilās aizsardzības sistēmas attīstība Latvijā
no 20.gs. 30.gadiem līdz mūsdienām

III daļa

**“Civilās aizsardzības sistēma pēc Latvijas Republikas
valstiskās neatkarības atjaunošanas līdz mūsdienām”**

Sagatavoja:
Latvijas Ugunsdzēsības muzeja
Ugunsdzēsības attīstības izpētes un izglītojošā
darba nodaļas vecākā speciāliste Ilga Pastare

Rīga
2023

1. Civilās aizsardzības sistēmas reorganizācijas process Latvijā

Pēc neatkarības atjaunošanas Latvijā civilās aizsardzības sistēmu reorganizēja, ņemot vērā konkrētus vietējos apstākļus, iespējamus apdraudējumus, kā arī Eiropas valstu pieredzi CA jautājumu risināšanā. Daļēji izmantoja agrāk darbojošās CA sistēmas bāzi, kas prioritāri bija orientēta kara laika apstākļos risināmiem specifiskiem uzdevumiem un organizatorisko struktūru.

Padomju laikā Republikas CA štābam bija pakļauts Pārvietojamais sakaru mezgls Siguldā un Atsevišķais radiācijas un ķīmiskās izlūkošanas vads ar attiecīgu personālsastāvu un tehniku. Vēlāk, veicot reorganizāciju, bruņoto spēku personālsastāvu nodeva Baltijas kara apgabala rīcībā. Daļu mobilo radiostaciju caur Baltijas kara apgabalu pārdeva Latvijas Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem un Zemessardzei, kas toreiz vēl nebija Nacionālo bruņoto spēku (turpmāk-NBS) sastāvā. Sakaru mezgla telpas Siguldā nodeva NBS rīcībā. Siguldā atradās arī Republikas CA štāba ārpilsētas aizsargāts vadības punkts, ko ar visu aprīkojumu nodeva NBS rīcībā.

Republikas CA štābā dienējošos, virsniekus pēc pašu vēlēšanās, pārcēla dienesta turpināšanai Aizsardzības ministrijas karaspēka daļās Krievijā. Iesauktos dienestā no Latvijas līdz 1992.gada 1.janvārim atvaļināja. Daži virsnieki turpināja dienestu Latvijas NBS, Valsts policijā, citi turpināja darbu Civilās aizsardzības operatīvajā centrā uz darba līgumu pamata, bez militārajām dienesta pakāpēm. Reorganizācijas laikā Republikas CA štābs bija izvietots Kalpaka bulvārī 6, aizņemot ēkas 3.stāvu, bet Republikānisko CA kursu mācību bāze atradās Pētersalas ielā 10.

Pēc Latvijas Republikas Ministru Padomes priekšsēdētāja un Civilās aizsardzības štāba iniciatīvas 1989.gadā izstrādāja Republikas civilās aizsardzības likumprojektu, ko 1989.gada 4.septembrī iesniedza izskatīšanai Padomju Savienības Aizsardzības ministrijas CA štābā. Padomju Savienībā CA darbību regulēja nolikums, nevis likums.

Tā paša gada oktobrī par iesniegto likumprojektu saņēma oficiālu pozitīvu atzinumu ar dažām rekomendācijām, norādot, ka likumam jāregulē tikai galvenos CA sistēmas organizācijas principus, jo Latvijas Republikas CA ir Padomju Savienības CA sistēmas sastāvdaļa. Likumprojekts paredzēja republikas Mehanizētā CA pulka (Sužos) nodošanu Republikas Ministru Padomes padotībā, jautājums neguva atbalstu, norādot, ka mobilizācijas jautājumi jārisina Savienības mērogā caur kara komisariātiem.

1990.gada martā Ministru padomes priekšsēdētājs V.E.Bresis griezās Padomju Savienības Ministru padomes komitejā ar lūgumu nodot Mehanizēto CA pulku Latvijas Ministru Padomes priekšsēdētāja pakļautībā, izslēdzot no Padomju armijas bruņoto spēku sastāva un komplektēt pulku no alternatīvā dienestā iesaucamajiem vietējiem iedzīvotājiem. Jautājums palika bez atbildes.

1990.gada 19.jūlijā Augstākās Padomes Prezidijs pieņēma lēmumu par darba grupas izveidi lēmuma projekta “Par Latvijas Republikas Civilās aizsardzības sistēmas reorganizāciju” izstrādāšanai. Darba grupai uzdeva līdz 1991.gada 1.janvārim izstrādāt minēto projektu un iesniegt Augstākās Padomes Prezidijam. Neskatoties uz sarežģīto politisko situāciju un janvāra barikādēm, projekts tika izstrādāts, saskaņots un 1991.gada 21.februārī iesniegts Augstākās Padomes Prezidijam.

Lēmuma projektam bija pievienots pārskats par bīstamiem objektiem Latvijas Republikas teritorijā un kaimiņu valstīs, kas katastrofu gadījumā var skart valsts iedzīvotāju drošību, kā arī CA galvenie uzdevumi. Sistēmas galvenos uzdevumus noteica nolikumā. Augstākās Padomes lēmuma projekts paredzēja, ka par Latvijas Republikas gatavību ārkārtējo situāciju gadījumam atbildīgs Augstākās Padomes priekšsēdētājs, bet par sistēmas uzdevumu izpildi – Ministru Padomes priekšsēdētājs. Praktiskā darba plānošana, organizācija, koordinācija, metodiskā vadība un kontrole bija uzdots Ārkārtējās gatavības aģentūrai, nosakot Aģentūras galvenos uzdevumus.

Latvijas Republikas Augstākās Padomes lēmuma projektam pievienoja Latvijas Republikas Ārkārtējās gatavības sistēmas koncepciju, ko pieņēma 1991.gada 4.maijā kopā ar AP lēmumu, kas noteica:

- reorganizēt pastāvošo CA, izveidojot LR Ārkārtējās gatavības sistēmu;
- apstiprināt darba grupas iesniegto LR Ārkārtējās gatavības sistēmas koncepciju;
- izveidot darba grupu Valsts likuma “Par Latvijas Republikas Ārkārtējo gatavību” projekta izstrādei.

1991.gada 9.maijā Latvijas Republikas Augstākās Padomes Prezidijs pieņēma lēmumu „Par darba grupas izveidošanu Latvijas Republikas likumprojekta „Par Latvijas Republikas Ārkārtējās Gatavības sistēmu” sagatavošanu. Darba grupai uzdeva līdz 1992.gada 1.janvārim minēto likumprojektu iesniegt Latvijas Republikas Augstākās Padomes Prezidijam.

Likumprojektu vairākkārt grozīja, precizēja, papildināja un laboja un iesniedza Latvijas Republikas Augstākās Padomes Prezidijam ar nosaukumu „Par Latvijas Republikas Ārkārtējo gatavību”. Pēc izskatīšanas Augstākās Padomes patstāvīgajās komisijās, 1992.gada 15.decembrī likumu pieņēma ar nosaukumu

„Par Latvijas Republikas civilo aizsardzību”. Beidzot bija radīts tiesiskais pamats CA valsts sistēmas izveidošanai.

CA štābs bija pakļauts Ministru Padomes priekšsēdētājam un jau 1991.gada 29.augustā Ministru Padome izdeva rīkojumu Nr.327-r, nosakot ka: “- *saskaņā ar Latvijas Republikas 1991.gada 21.augusta konstitucionālo lēmumu “Par Latvijas Republikas valstisko statusu”* Latvijas Republikas CA štābam turpmāk pildīt tikai LR Ministru Padomes rīkojumus un Sabiedrības Drošības departamentam iesniegt Latvijas Republikas valdībai priekšlikumus par Latvijas Republikas CA štābu.

LATVIJAS REPUBLIKAS MINISTRU PADOME

R ī k o j u m s Nr. 327-r

Rīgā

1991. gada 29. augustā

1. Saskaņā ar Latvijas Republikas 1991. gada 21. augusta konstitucionālo likumu “Par Latvijas Republikas valstisko statusu” Latvijas Republikas Civilās aizsardzības štābam turpmāk pildīt tikai Latvijas Republikas Ministru Padomes rīkojumus.

2. Sabiedrības drošības departamentam iesniegt Latvijas Republikas Valdībai priekšlikumus par Latvijas Republikas Civilās aizsardzības štābu.

Latvijas Republikas
Ministru Padomes priekšsēdētājs

I.Godmanis

13 07 1991
I.Godmanis
1991

Pildot minēto rīkojumu 1991.gada 24.oktobrī bija pieņemts Ministru Padomes lēmums Nr.283 "Par Latvijas Republikas Civilās aizsardzības operatīvo centru", kur paredzēja reorganizēt Latvijas Republikas Civilās aizsardzības štābu un kursu struktūru un darbības principus, uz Latvijas PSR CA štāba bāzes izveidot Civilās aizsardzības operatīvo centru, bija noteikti CA OC galvenie darbības virzieni (sk.dokumentu):

Permanis

LATVIJAS REPUBLIKAS MINISTRU PADOME

L ē m u m s Nr. 283

Rīgā

1991. gada 24. oktobrī

Par Latvijas Republikas Civilās aizsardzības operatīvo centru

Pildot Latvijas Republikas 1991. gada 21. augusta konstitucionālo likumu "Par Latvijas Republikas valstisko statusu", kā arī lai nodrošinātu pastāvīgu gatavību rīcībai ārkārtējās situācijās, Latvijas Republikas Ministru Padome **n o l e m j:**

1. Ar 1991. gada 1. novembri reorganizēt Latvijas Republikas Civilās aizsardzības štābu un kursu struktūru un darbības principus, saglabājot un pilnveidojot to ietvaros radītās materiāltehnisko un mācību bāzi, republikānisko sakaru-apziņošanas un prognozēšanas sistēmas.

Izveidot uz Latvijas Republikas Civilās aizsardzības štāba bāzes Latvijas Republikas Civilās aizsardzības operatīvo centru (tālāk tekstā — "Civilās aizsardzības operatīvais centrs"), neiekļaujot tā štatos PSRS Aizsardzības ministrijai pakļauto personālsastāvu, izņemot augsti kvalificētus speciālistus, kuru izmantošana uz laiku pieļaujama saziņā ar abpusēji noslēgtu līgumu.

2. Noteikt, ka Civilās aizsardzības operatīvajam centram ir šādi galvenie darbības virzieni:

2.1. prognozēt iespējamās ārkārtējās situācijas un organizēt iedzīvotāju aizsardzību, kā arī plānot palīdzības sniegšanas un seku likvidēšanas pasākumus;

2.2. organizēt iedzīvotāju, kā arī uzņēmumu un uzņēmējdarbību vadošo darbinieku un specializēto vienību apmācību darbībai iespējamās ārkārtējās situācijās;

2.3. nodrošināt sakaru-apziņošanas un trauksmes sistēmas pastāvīgu gatavību;

2.4. koordinēt tautsaimniecības nozaru un organizāciju saskaņotu darbību ārkārtējo situāciju gadījumā;

2.5. organizēt atmiņēšanas darbus un sprādzienbīstamu priekšmetu iznīcināšanu.

3. Civilās aizsardzības operatīvā centra priekšniekam kopīgi ar ieinteresētajām ministrijām un resoriem sagatavot un iesniegt Latvijas Republikas Valdībai izskatīšanai:

3.1. līdz 1991. gada 1. decembrim priekšlikumus par Civilās aizsardzības operatīvā centra darbinieku maksimālo skaitu un darba samaksas fondu;

3.2. līdz 1992. gada 1. janvārim Civilās aizsardzības operatīvā centra nolikuma projektu.

4. Jautājumu par civilās aizsardzības štābos,ursos un karaspēka daļās nodarbināto PSRS Aizsardzības ministrijai pakļauto personālsastāvu risināt sarunās starp Latvijas Republikas Valdību un PSRS Aizsardzības ministriju.

Latvijas Republikas
Ministru Padomes priekšsēdētāja vietnieks

Latvijas Republikas
valdības lietu ministra vietnieks

I.Bišers

V.Zeikats

1104

Ar Ministru Padomes Sabiedrības Drošības departamenta 1991.gada 29.oktobra pavēli par Civilās aizsardzības operatīvo centra priekšnieku iecēla Ilmāru Bruņenieku, bijušo Latvijas PSR Civilās aizsardzības štāba priekšnieku. Vēlāk ar 1993.gada 14.janvāra LR MP rīkojumu Nr.7-r I.Bruņeniekam bija uzdots pildīt LR CA centra izpilddirektora pienākumus, tā paša gada jūnijā ar LR CA centra pavēli pārcelts LR CA centra izpilddirektora vietnieka amatā.

Latvijas Republikas
Augstākās Padomes
L Ē M U M S

Par Latvijas Republikas likuma „Par Latvijas Republikas civilo aizsardzību”
spēkā stāšanās kārtību

Latvijas Republikas Augstākā Padome n o l e m j :

1. Noteikt, ka Latvijas Republikas likums „Par Latvijas Republikas civilo aizsardzību” stājas spēkā ar tā pieņemšanas dienu.
2. Uzdot Latvijas Republikas valdības vadītājam līdz 1992. gada 20. decembrim iesniegt Latvijas Republikas Augstākajai Padomei priekšlikumu par Latvijas Republikas Civilās aizsardzības centra izpilddirektora kandidatūru.
3. Uzdot Latvijas Republikas valdībai:
 - 1) paredzēt Latvijas Republikas Civilās aizsardzības centra finansēšanu no valsts budžeta 1993. gadā;
 - 2) līdz 1992. gada 30. decembrim izstrādāt un apstiprināt Latvijas Republikas Civilās aizsardzības centra darbinieku skaitu un darba algas fondu;
 - 3) nodrošināt Latvijas Republikas Civilās aizsardzības centru ar nepieciešamajām telpām;
 - 4) saskaņot savus normatīvos aktus civilās aizsardzības jomā ar Latvijas Republikas likuma „Par Latvijas Republikas civilo aizsardzību”.

Latvijas Republikas Augstākās
Padomes priekšsēdētājs

Latvijas Republikas Augstākās
Padomes sekretārs

Rīga, 1992. gada 16. decembris

Latvijas Republikas LIKUMS

Par Latvijas Republikas civilo aizsardzību

Šis likums nosaka Latvijas Republikas civilās aizsardzības sistēmas tiesiskos un organizatoriskos pamatus, galvenos uzdevumus un darbības principus.

I. Vispārīgie noteikumi

1.pants. Civilā aizsardzība un tās uzdevumi

Latvijas Republikas civilā aizsardzība ir inženiertehnisku, ekonomisku, sociālu un glābšanas pasākumu valsts sistēma, kas radīta, lai pildītu Latvijas valsts pienākumu sargāt civiļos iedzīvotājus, tautsaimniecību un apkārtnējo vidi no iespējamo ārkārtējo situāciju potenciālajām briesmām un to izraisītajām sekām, sniegtu palīdzību cietušajiem, mazinātu zaudējumus un nodrošinātu maksimāli iespējamo tautsaimniecības stabilitāti ārkārtējās situācijās, kā arī panāktu Latvijas valsts varas un pārvaldes institūciju, tautsaimniecības un iedzīvotāju gatavību darbam situācijās, ko izraisa:

1) dabas katastrofas (vētras, viesuļi, lietusegāzes, plūdi, krusa, stiprs saļs, sniega vētras, apledojums, sniega un ledu sanesumi, liels karstums, sausums, ugunsgrēki u.c.);

2) tehnogēnas katastrofas, arī ar indīgu ķīmisku, bioloģiski aktīvu un radioaktīvu vielu noplūdi, elektromagnētisko un radioaktīvo izstarojumu (ražošanas avārijas, sprādzieni, ugunsgrēki rūpniecības, lauksaimniecības un militārajos objektos, naftas un gāzes maģistrālo vadu sistēmās; visu veidu transporta avārijas; ugunsgrēki un sprādzieni sadzīves sektorā; komunālo un enerģētikas tīklu avārijas; hidroelektrostaciju dambju bojājumi vai pārrāvumi; lidmašīnu, raķešu, kosmisko objektu nokrišana u.c.);

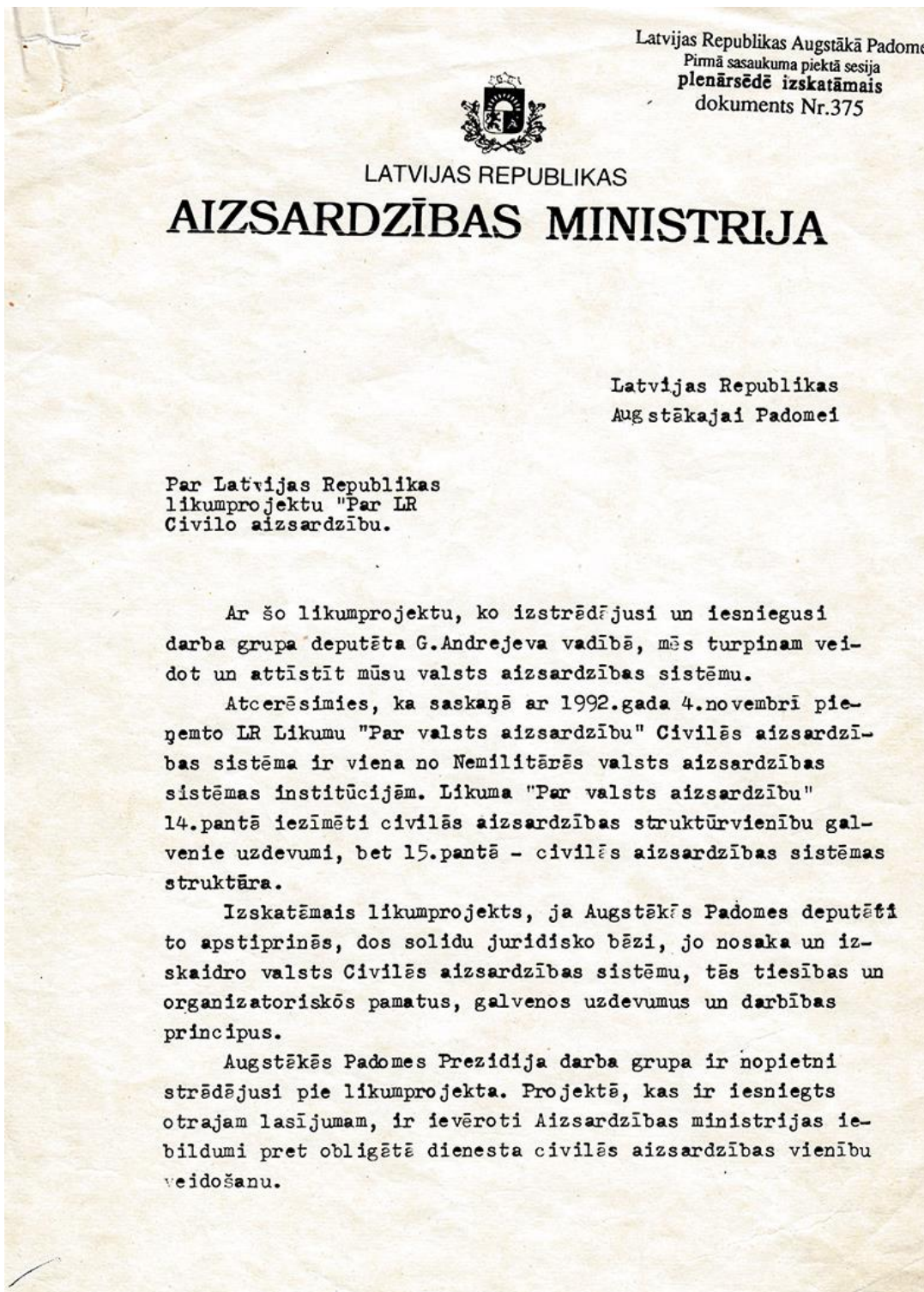
3) epidēmijas, epizootijas un epifitotijas, kā arī sevišķi bīstamu infekciju gadījumi;

4) sabiedriskās nekārtības, terorisms;

5) starptautiskās situācijas saasināšanās, kad nepieciešami savlaicīgi preventīvi pasākumi civilās aizsardzības ietvaros;

Interesants fakts, ka likuma izstrādes un saskaņošanas gaitā 1992.gada novembrī bija saņemta Aizsardzības ministra vēstule ar atzinumu par CA likuma savlaicīgumu, kā arī bija apgalvots, ka sakarā ar likumu „Par Aizsardzības spēkiem” Aizsardzības ministrija veidos inženieru-sapieru bataljonu, ķīmiskās

aizsardzības rotu, kuri profesionālā līmenī būs spējīgi veikt speciālos uzdevumus, kā arī veidos mobilo strēlnieku spēkus, kuri piedalīsies avāriju un stihisko nelaimju novēršanā un seku likvidēšanā.

Mūsu galvenā doma šeit ir, ka nav lietderīgi sadrumstalot mūsu spēkus un nepārtraukti veidot jaunas struktūras.

Ņemot vērā mūsu ekonomisko situāciju būs pilnīgi pietiekoši, ja mēs izmantosim divas iespējas:

1. Pamatojoties uz izskatāmā likumprojekta 8.pantu veidosim sistēmas ātrās reaģēšanas spēkus, kuros cita starpā Valsts avārijas un glābšanas dienesta pamatsastāvā jāietilpst ugunsdzēsības un glābšanas dienestam, pastāvīgas gatavības specializētām vienībām un citiem dienestiem. Minētie divi dienesti var būt veidoti tā, ka pilnībā atbilstu nemilitārās aizsardzības sistēmas noteikumiem.

2. Saskaņā ar Likumu "Par Aizsardzības Spēkiem" mēs veidosim:

- pirmkārt, inženieru-sapieru bataljonu, ķīmiskās aizsardzības rotu, kuri profesionālā līmenī būs spējīgi veikt speciālus uzdevumus;

- otrkārt, mobilo strēlnieku spēkus, kuri saskaņā ar Likumu "Par Aizsardzības Spēkiem" cita starpā - piedalīsies avāriju un stihisku nelaimju novēršanā un to radīto seku likvidēšanā.

Uzskatu, ka, ņemot vērā vēl likumprojekta 4.pantā izteiktos Civilā aizsardzības sistēmas organizācijas principus, ārkārtējās situācijās iesaistāmo spēku un līdzekļu pietiks. Viss būs atkarīgs, galvenokārt, no organizatoriskā darba līmeņa un materiāli-tehniskā nodrošinājuma.

Ierosinu likumprojektu apstiprināt 2.lasījumā.

Ministrs

T.Jundzis

1992.gada 28.janvārī Latvijas Republikas aizsardzības ministrs apstiprina LR CA Operatīvā centra pagaidnolikumu.

1993.gadā izstrādāts Nolikums par Latvijas Republikas CA centru. Centrā bija izveidotas šādas struktūrvienības: Zem I Pārvaldes – 1.1.Administratīvais sektors, 1.2. Zinātniskais un ārējo sakaru sektors;

2. Grāmatvedība; 3. Prognozēšanas un plānošanas daļa; 4. Iedzīvotāju aizsardzības daļa; 5. Sakaru un apziņošanas daļa; 6. Atmīnēšanas grupa; 7. Materiāli-tehniskā un transporta daļa un 8. Mācību centrs.

1993. gada maijā apstiprināti LR CA centra struktūrvienību funkcionālie pienākumi.

LATVIJAS REPUBLIKAS
CIVILĀS AIZSARDZĪBAS CENTRA
N O L I K U M S

I. VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI.

Latvijas Republikas Civilās aizsardzības centrs (turpmāk – LR CAC) ir Latvijas Republikas valsts institūcija, kas veido Latvijas Republikas civilās aizsardzības sistēmu (turpmāk – CAS), plāno, organizē, koordinē un kontrolē tās darbību.

CAC darbības tiesiskais pamats ir Latvijas Republikas likums "Par Latvijas Republikas civilo aizsardzību", citi likumi un normatīvie dokumenti, kā arī šis Nolikums.

CAC atrodas Latvijas Republikas Aizsardzības ministrijas pārraudzībā.

CAC ir patstāvīga juridiska persona, tam ir ģērboņzīmogs ar papildinātā Latvijas Republikas mazā ģērboņa attēlu, konts bankā un savs īpašums.

2. UZDEVUMI.

Centra uzdevumi ir:

- 1) izveidot un attīstīt LR CAS;
- 2) plānot, organizēt un kontrolēt CAS darbību.

3. PIENĀKUMI.

3.1. Piedalīties valsts civilās aizsardzības saimnieciskās, ekonomiskās, finanšu un kadru politikas veidošanā un īstenošanā:

1) izstrādāt CAS darbībai nepieciešamos normatīvos dokumentus:

- nolikumus, rīkojumus, instrukcijas;
- civilās aizsardzības stratēģisko valsts plānu;
- ārkārtējās situācijas neatliekamās palīdzības glābšanas un seku likvidēšanas neatliekamo pasākumu valsts plānu;
- CAS perspektīvās attīstības valsts plānu;
- uzdevumus valsts un pašvaldību institūcijām;
- likumu un citu normatīvo dokumentu projektus.

- 4 -

3.6. Izveidot civilās aizsardzības valsts mācību, izpētes un metodisko bāzi:

- 1) nostiprināt un pilnveidot CAC mācību un metodisko centru;
- 2) iesaistīt CAS mācību, izpētes un metodiskajā nodrošināšanā zinātniski pētnieciskās iestādes un problēmu izpētes centrus, mācību iestādes un tautsaimniecības nozaru speciālistus;
- 3) organizēt CAS vadības, speciālistu un spēku sagatavošanas un iedzīvotāju apmācīšanas valsts programmu izstrādi, piedalīties šo programmu izstrādē, organizēt un kontrolēt to ieviešanu;
- 4) organizēt ārkārtējo situāciju problēmu izpēti, zinātnes un tehnikas sasniegumu pielietošanu;
- 5) apkopot un analizēt starptautisko pieredzi un organizēt tās izmantošanu;
- 6) organizēt mācību un metodisko materiālu izstrādi, piedalīties to izstrādē;
- 7) apmācīt un sagatavot CAS vadītājus, speciālistus un pasniedzējus.

4. TIESĪBAS.

LR CAC ir tiesības:

- 1) dot norādījumus valsts un pašvaldību institūcijām civilās aizsardzības jautājumos un kontrolēt to izpildi;
- 2) iesaistīt valsts un pašvaldību institūcijas, uzņēmumus, uzņēmēj sabiedrības, iestādes un organizācijas, neatliekamās palīdzības un glābšanas dienestu struktūras un iedzīvotājus civilās aizsardzības uzdevumu risināšanā ārkārtējās situācijās (to tiešu draudu gadījumā), mācībās, treniņos un citos pasākumos;
- 3) pieprasīt un saņemt no valsts un pašvaldību institūcijām, uzņēmumiem, uzņēmēj sabiedrībām, iestādēm un organizācijām CAS darbības nodrošināšanai un uzdevumu izpildei nepieciešamo informāciju;
- 4) ārkārtējās situācijās (to tiešu draudu gadījumā) noteiktā kārtībā izmantot ārkārtējo situāciju valsts rezervju materiāltechnisko un finanšu fondus;
- 5) pārbaudīt CAS gatavību valsts un pašvaldību institūcijās, uzņēmumos, uzņēmēj sabiedrībās, iestādēs un organizācijās;

- 5 -

- 6) piedalīties konferencēs, semināros,ursos un citos pasākumos, tajā skaitā starptautiskos, civilās aizsardzības jautājumos un rīkot šādus pasākumus;
- 7) noteiktā kārtībā iesniegt priekšlikumus par likumu un citu normatīvo dokumentu grozījumiem, labojumiem un papildinājumiem civilās aizsardzības jautājumos un piedalīties šo priekšlikumu izskatīšanā un apspriešanā;
- 8) ierosināt apbalvot amatpersonas un iedzīvotājus par civilās aizsardzības uzdevumu izpildi.

5. LR CAC VADĪBA.

Centru vada direktors, kurš:

- 1) organizē CAC darbu, nosaka un apstiprina tū organizatorisko un štatu struktūru un amata algas izdalītā algu fonda ietvaros;
- 2) rīkojas ar CAC finansu un materiālajiem līdzekļiem un īpašumiem;
- 3) pieņem un atbrīvo no darba CAC darbiniekus, apstiprina amata pienākumus;
- 4) nodrošina personālam iespējami optimālus darba un kvalifikācijas celšanas apstākļus;
- 5) stimulē personāla darbu un darba disciplīnu, noteiktā kārtībā piemērojot prēmijas, piemaksas pie amata algas, disciplinārus sodus u.c.;
- 6) pieaicina speciālistus atsevišķu līgumdarbu veikšanai;
- 7) piedalās ārkārtējo situāciju valsts operatīvās komisijas darbā;
- 8) pārstāv LR CAS intereses Latvijas Republikā un ārvalstīs vai deleģē šo funkciju kādam no darbiniekiem.

LR CIVILĀS AIZSARDZĪBAS
CENTRA DIRĒKTORS

V. MUCENIKS

1993.g. 15.jūnijā

Fragments no Nolikuma par Latvijas Republikas CA centru.

1993.gadā LR Civilās aizsardzības centrā bija izstrādāti Nolikumi par apmācības sistēmu civilajā aizsardzībā, par Latvijas Republikas pašvaldību un tautsaimniecības nozaru CA vadības institūcijām; par CA formējumiem, par apmācības sistēmu civilajā aizsardzībā; Pagaidnolikums par LR CA sistēmas avārijas un glābšanas vienībām un CA starptautiskie tiesiskie aspekti.

P A G A I D N O L I K U M S

PAR LATVIJAS REPUBLIKAS CIVILĀS AIZSARDZĪBAS
SISTĒMAS AVĀRIJAS UN GLĀBŠANAS VIENĪBĀM UN
SPECIALIZĒTAJĀM VIENĪBĀM

Šis nolikums nosaka Latvijas Republikas Civilās aizsardzības sistēmas avārijas un glābšanas vienību un specializēto vienību tiesiskos un organizatoriskos pamatus, galvenos uzdevumus un darbības principus.

I. Vispārīgie noteikumi

I. Latvijas Republikas civilās aizsardzības sistēmas avārijas un glābšanas vienības un specializētās vienības tiek veidotas, lai:

I.1. uzņēmuma, uzņēmēj sabiedrības, iestādes un organizācijas (turpmāk - objekta), republikas pilsētas un rajona, reģiona un valsts mēroga ārkārtējās situācijās:

- 1) novērstu (likvidētu, ierobežotu) postošo (ārkārtējo situāciju izraisīto) faktoru vai tā iedarbību;
- 2) sniegtu palīdzību cietušajiem, mazinātu zaudējumus, nodrošinātu maksimāli iespējamo tautsaimniecības (objekta darbības) stabilitāti;
- 3) veiktu ārkārtējās situācijas seku likvidēšanas pasākumus;
- 4) ārkārtējas situācijas tiešu draudu gadījumā veiktu preventīvus pasākumus, lai aizsargātu civilos iedzīvotājus, tautsaimniecības (objektu) un apkārtējo vidi no iespējamās ārkārtējās situācijas potenciālajām briesmām.

I.2. Veicot avāriju un glābšanas darbus galvenais uzdevums ir cilvēku glābšana, viņu veselības un dzīvības saglabāšana.

2. Avārijas un glābšanas vienības un specializētās vienības atkarībā no izveidošanas, komplektēšanas, materiāli tehniskās nodrošināšanas, finansēšanas un darbības principiem iedalās:

2.1. atbilstoši plānotajai (paredzētajai) darbības zonai - objektu, republikas pilsētu, rajonu, reģionālās (nóvadu)

Bija izstrādāts un apstiprināts arī Latvijas Republikas CA operatīvā centra pagaidnolikums.

Pagaidnolikumā bija teikts, ka centrs ikdienas darbā pakļaujas Latvijas Republikas Aizsardzības ministrijai kā patstāvīga struktūrvienība un izvietots Rīgā, O. Kalpaka ielā 6.

Paraugnolikumā tika noteikti galvenie uzdevumi, tiesības, materiāltehniskā apgāde, finansēšana un darba organizācija.

Veicot CA štāba reorganizāciju, samazinājās personālsastāva skaits jaunizveidotajā CA operatīvajā centrā. Un ņemot vērā Latvijas Republikas Ģenerālprokurora ierosinājumu, CA operatīvais centrs no O.Kalpaka bulvāra 6 pārvietojās uz bijušās Republikas kursu telpām Pētersalas ielā 10, atstājot O.Kalpaka bulvārī 6, tikai operatīvo dežūrdienestu un atmiņētāju grupu, izvietojot tās pagrabtelpās.

No 1993.gada LR Civilās aizsardzības centrs strādā Aizsardzības ministrijas pārraudzībā, bet 1996.gada septembrī tas pāriet Iekšlietu ministrijas pārraudzībā.

Reorganizācijas gaitā, Civilās aizsardzības operatīvais centru pārdēvēja par Latvijas Republikas Civilās aizsardzības centru. No 1993.gada 1.jūnija par Civilās aizsardzības centra izpilddirektoru iecēla Visvaldi Mucenieku, bet no 1995.gada 27. septembra Ludi Pauliņu.

Visvaldis Mucenieks

Latvijas iekšlietu ministrs Ziedonis Čevers, Latvijas civilās aizsardzības centra direktors Ludis Pauliņš (no labās), 1998.gads

Fragments no LR civilās aizsardzības pasākumu plāna 1995.gadam:

Nr. P. K.	VEICAMIE PASĀKUMI	I z p i l d e s l a p k s												A T B I L D I - G A I S P A R I Z P I L D I
		Janvāris I	Februāris II	Marts III	Aprīlis IV	Maijs V	Junijs VI	Jūlijs VII	Augusts VIII	Septembris IX	Oktobris X	Novembris XI	Decembris XII	
1.	Civilās aizsardzības pasākumu plāna sastādīšana 1995.gadam LR CA centrā, ministrijās, resoros, rajonos, pilsētās un tautsaimniecības objektos	D	e	c	e	s	b	r	r				1994. gada	LR CA centrs, ministriju un resoru CA speciālisti, rajonu un pilsētu CA centru priekšnieki un tautsaimniecības objektu CA speciālisti
2.	Panākt, lai tiktu sastādīti CA pasākumu un glābšanas darbu plāni: Liepājas pils., Liepājas rajonā, Ventspils pilsētā, Daugavpils rajonā, Rēzeknes pilsētā, Rēzeknes rajona u.c. kuri nav izpildījuši LR CA centra norādījumus un 1994.gadā nav iesnieguši plānu kopijas LR CA centrā													LR CA centrs, pašvaldību vadītāji, CA speciālisti
3.	Pasākumu un glābšanas darbu plāna korigēšana uz 1.01.95.													LR CA centrs, rajonu, pilsētu un tautsaimniecības objektu CA speciālisti
4.	Nacionālā radiācijas un kodolavāriju reaģēšanas plāna izstrāde: - plāna projekta izstrādāšana; - projekta ekspertīze sadarbības programmas ar Zviedriju ietvaros; - plāna galīgā varianta izstrāde un saskaņošana													LR CA centrs. Plānošanas un prognozēšanas daļa

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
5. Piedalīšanās HUMREX-95 mācībās kopā ar Lietuvi, Baltkrieviju un ASV saistītā ar iespējamo avāriju Ignalinas AES			■										LR CA centrs
6. CAMEO programmu paketes ģimisko avāriju prognozēšanai adaptēšana lietošanai Latvijā	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	LR CA centrs
7. Dažādu Ignalinas AES avāriju scenāriju radītā radioaktīvā piesārņojuma aprēķini	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	Plānošanas un prognozēšanas daļa
8. Datorprogrammu piesaiste programmai "Lena" radiologiskās situācijas grafiskai un kartogrāfiskai attēlošanai Ignalinas AES avārijas gadījumā						■	■	■	■	■	■	■	Plānošanas un prognozēšanas daļa
9. Nolikuma par CA sakaru un apziņošanas sistēmu izstrāde, saskaņošana un apstiprināšana	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	LR CA centrs
10. Ātrās centralizētās apziņošanas sistēmas sakārtošana uzraudzības kārtībā				■	■	■	■	■	■	■	■	■	LR CA centrs, Sakaru un apziņošanas daļas
11. Radiosakaru tīkla sakārtošana uzraudzības kārtībā							■	■	■	■	■	■	LR CA centrs, Sakaru un apziņošanas daļa
12. Ātrās centralizētās apziņošanas un radiosakaru tīklu pārbaude	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	LR CA centra, pilsētu, rajonu CA speciālisti un TKC speciālisti
13. Ministriju, departamentu, resoru un pašvaldību vadošo darbinieku apmācība CA jautājumos	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	LR CA mācību centrs
	(Visu gadu pēc LR CA mācību centra plāna)												

1996.gadā izstrādāts un apstiprināts Latvijas Republikas CA Centra emblēmas nolikums

Apstiprinu
LR Civilās aizsardzības
centra direktors

L. Pauliņš
1996. gada 4. aprīlī

LATVIJAS REPUBLIKAS CIVILĀS AIZSARDZĪBAS CENTRA EMBLĒMAS NOLIKUMS

1. Latvijas Republikas Civilās aizsardzības centra emblēmā apvienoti Latvijas Republikas nacionālās simbolikas elementi - Valsts karogs un trīs zvaigznes, un starptautiskās civilās aizsardzības simbols - zils vienādmalu trīsstūris uz oranža pamata.

2. Latvijas Republikas Civilās aizsardzības centra emblēmā apli, kurā attēlots starptautiskās civilās aizsardzības simbols, ietver Valsts karogs nenoslēgtas riņķa līnijas veidā. Riņķa līnijas nenoslēgto augšējo sesto daļu saslēdz trīs zvaigznes. Valsts karoga joslas platums pret emblēmas kopējo diametru ir 1 : 8. Zilais trīsstūris novietots oranžā apļa centrā ar vienu stūri vertikāli uz augšu, tā stūru attālums no oranžā apļa malām ir viena piektā daļa no apļa rādiusa. Uz emblēmas nedrīkst būt uzraksti vai citas grafiskas zīmes.

3. Latvijas Republikas Civilās aizsardzības centrs lieto emblēmu dokumentos, informatīvajos materiālos, uz transportlīdzekļiem, reprezentācijas atribūtikā.

4. Latvijas Republikas Civilās aizsardzības centram ir ekskluzīvas tiesības uz emblēmas izmantošanu.

Pielikumā:

1. Latvijas Republikas Civilās aizsardzības centra emblēmas krāsains attēls.

2. Izraksts no 1949. gada 12. augusta Ženēvas konvencijas papildprotokola nr. 1 par starptautisko bruņoto konfliktu upuru aizsardzību.

Izraksts

1949. gada 12. augusta ŽENĒVAS KONVENCIJAS PAPILDPROTOKOLS nr.1
PAR STARPTAUTISKO BRUŅOTO KONFLIKTU UPURU AIZSARDZĪBU

4. daļa**66. pants - Identificēšana**

1. Katrai bruņotā konfliktā iesaistītajai pusei, kamēr tās pilda civilās aizsardzības funkcijas, ir jānodrošina civilās aizsardzības organizāciju, to personāla un pielietotā materiāla identificēšana. Līdzīgi identificējamām jābūt arī civiliedzīvotāju patvertnēm.

2. Katrai pusei jācenšas izstrādāt un pielietot tādas metodes un procedūras, lai pēc starptautiskā simbola būtu iespējama civiliedzīvotāju patvertņu, kā arī civilās aizsardzības personāla, ēku un materiālu identificēšana.

3. Okupētajās teritorijās un rajonos, kur notiek kaujas vai kur tās iespējamas, civilās aizsardzības personālam jābūt identificējamam pēc starptautiskā civilās aizsardzības simbola un identitātes kartes.

4. Starptautiskais civilās aizsardzības simbols ir zils vienādmalu trīsstūris uz oranža pamata, ko lieto civilās aizsardzības organizāciju, to personāla, ēku un materiālu, kā arī civiliedzīvotāju patvertņu apzīmēšanai.

7. Miera laikā 4. punktā aprakstīto simbolu drīkst lietot civilās aizsardzības identificēšanas nolūkā ar kompetentas institūcijas piekrišanu.

8. Līgumslēdzējām un konfliktā iesaistītajām pusēm jāveic pasākumi, kuri nepieciešami, lai pārraudzītu starptautiskā civilās aizsardzības simbola izmantošanu un novērstu jebkādu tā nepareizu lietošanu.

I. papildinājums**Identifikācijas regulēšana****5. nodaļa - civilā aizsardzība****15. pants - starptautiskais simbols**

1. Starptautiskais civilās aizsardzības simbols, kā noteikts Protokola 66. panta 4. punktā, ir zils vienādmalu trīsstūris uz oranža pamata.

2. Tiek rekomendēts:

a) ja zilais trīsstūris ir uz karoga, rokas lentes vai apgērba, tad karogam, rokas lentei vai apgērbam jābūt oranžam;

b) vienam trīsstūra stūrim jābūt vērstam vertikāli uz augšu;

c) neviens trīsstūra stūris nedrīkst saskarties ar oranžā pamata malu.

3. Starptautiskajam civilās aizsardzības simbolam ir jābūt tik lielam, kā tas nepieciešams attiecīgajos apstākļos. Simbolam, ja vien tas iespējams, jābūt ēku ārpusē, uz karogiem tā, lai tas būtu skaidri redzams no dažādām pusēm un cik vien tālu iespējams. Ievērojot kompetentu institūciju norādījumus, civilās aizsardzības personāls, cik vien tas iespējams, nēsā galvassegas un apgērbu ar starptautisko simbolu. Naktī vai kad redzamība ir ierobežota, simbols var būt apgaismots. Simbolu drīkst izgatavot no tāda materiāla, kas to padara labi saredzamu, lietojot īpašus tehniskus līdzekļus.

Izstrādājot 1992.gada 15.decembrī pieņemto likumu „Par Latvijas republikas civilo aizsardzību” (pēc pēdējiem grozījumiem – Civilās aizsardzības likums), tika ņemta vērā ārvalstu pieredze, pārorientējot karalaika CA arī miera laika ārkārtējām situācijām. 1991.-1992.gadā, strādājot pie likuma projekta, nebija iespējams paredzēt, kā un kādos tempos attīstīsies valsts tautsaimniecība. Pāreja uz tirgus ekonomiku izraisīja būtiskas izmaiņas tautsaimniecības ražojošās nozarēs, ievērojami ietekmēja arī pakalpojumu sfēras un infrastruktūru.

1994.,1995.,1997. un 1998.gadā, izdarot grozījumus likumā, šīs izmaiņas netika ņemtas vērā. Pirmie trīs grozījumi faktiski mainīja tikai Latvijas Republikas Civilās aizsardzības centra statusu no patstāvīgas juridiskas starpresoru institūcijas vispirms Aizsardzības ministrijas pārraudzībā, tad Iekšlietu ministrijas pakļautībā.

1998.gada 21.maijā pieņemtie Grozījumi likumā „Par Latvijas Republikas civilo aizsardzību” CA sistēmu integrē Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta sastāvā, kur šā gada 31.jūlijā izveido Ārkārtējo situāciju gatavības plānošanas pārvalde (ĀSGPP).

Civilās aizsardzības centra pienākumus pārņēma Iekšlietu ministrijas Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests, klāt nāca vēl arī civilās aizsardzības sistēmas vadības funkcija.

Atbildību par republikas pilsētas un rajona civilo aizsardzību un tās uzdevumu izpildi uzdeva attiecīgās pilsētas un rajona Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta struktūrvienības priekšniekam, noņemot šo atbildību no pilsētas domes priekšsēdētāja un rajona padomes priekšsēdētāja.

Pilnveidojot CA sistēmas attīstības vadību Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestā no 2000.gada 01.aprīļa izveidoja VUGD Civilās aizsardzības pārvaldi, no 2002.gada 01.oktobra Galveno civilās aizsardzības pārvaldi, no 2006.gada 01.februāra - Civilās aizsardzības pārvaldi.

2007.gada 1.janvārī stājās spēkā jaunais Civilās aizsardzības likums, nosakot CA sistēmas struktūru, organizāciju, galvenos uzdevumus, vadību, finansēšanu, valsts iestāžu, pašvaldību un komersantu uzdevumus CA jomā. (Likums zaudējis spēku ar 2016.gada 1.oktobri). Sakarā ar to, ka likuma darbības laikā identificēja problēmas sistēmas darba organizācijā un plānošanā, ar mērķi noteikt tiesiskos un organizatoriskos CA sistēmas darbības un katastrofas pārvaldīšanas principus, lai iespējami maksimāli nodrošinātu cilvēku, vides, infrastruktūras un īpašuma drošību un aizsardzību, izstrādāja un pieņēma Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likumu, kas stājās spēkā 2016.gada 1.oktobrī.

2016.gada 1.oktobrī stājas spēkā

jaunais

Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likums

Civilās aizsardzības sistēma un katastrofu pārvaldīšana

Ministru prezidents

uzrauga civilās aizsardzības sistēmas darbību un tās uzdevumu izpildi

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests

vada civilās aizsardzības sistēmu

Nozares ministrijas

nodrošina civilās aizsardzības uzdevumu izpildi

Pašvaldības domes priekšsēdētājs

vada pašvaldības civilās aizsardzības uzdevumu izpildi

Objekta īpašnieks vai tiesiskais valdītājs ir atbildīgs un apdraudējuma gadījumā nodrošina:

- ✓ Savlaicīgu cilvēku agrīno brīdināšanu un informēšanu par rīcību, kā arī evakuēšanu.
- ✓ Nekavējošu attiecīgo valsts vai pašvaldības institūciju informēšanu par apdraudējumu un to sagaidīšanu.
- ✓ Īpašuma evakuēšanu no infrastruktūras, ja tas ir iespējams un nerada draudus cilvēku dzīvībai un veselībai.
- ✓ Visa nepieciešamā atbalsta sniegšanu pēc valsts vai pašvaldības institūciju amatpersonu pieprasījuma.

Pašvaldība

Savā administratīvajā teritorijā koordinē katastrofu pārvaldīšanu ēku un būvju sabrukuma, siltumapgādes, ūdensapgādes, notekūdeņu un kanalizācijas sistēmas avāriju gadījumos.

Līdz 2017.gada 1.augustam pašvaldību domes apstiprina sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisijas nolikumu un sastāvu.

Līdz 2017.gada 31.decembrim apstiprina sadarbības teritorijas civilās aizsardzības plānu.

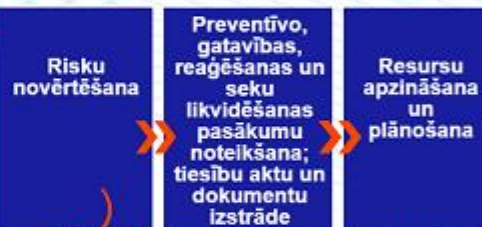
Katastrofu pārvaldīšana noteikta 3 līmeņu civilās aizsardzības plānos

1. Valsts civilās aizsardzības plāns
2. Pašvaldības civilās aizsardzības plāns
3. Paaugstinātas bīstamības objektu civilās aizsardzības plāns

Civilās aizsardzības plāni pieejami VUGD un pašvaldību tīmekļa vietnēs

Civilās aizsardzības plānus sagatavo, pamatojoties uz risku novērtējumu un nosakot katastrofas pārvaldīšanas pasākumus un to īstenotājus

Katastrofu pārvaldīšanas koordinēšanas uzdevumi

Pamatojoties uz VUGD rekomendācijām

Ministrijas un pašvaldības īsteno katastrofu pārvaldīšanas koordinēšanu attiecīgajiem apdraudējumiem sadarbībā ar citām institūcijām

Rekomendācijas un papildu informācija par Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likumu

www.vugd.gov.lv

Pārvaldes darbības laikā līdz 2005.gadam sagatavotas koncepcijas: par civilās aizsardzības aizsargbūvēm, par pasākumiem, kas veicami, lai Jēkabpilī novērstu Pļaviņu HES un tās ūdenskrātuves plūdu draudus,- valdība šīs koncepcijas neakceptēja, bet pieņēma zināšanai; Koncepcija par vienotas uguns apsardzības un glābšanas sistēmas izveidošanu valstī, ko akceptēja 2004.gadā; Civilās aizsardzības sistēmas koncepcija, ko akceptēja 2005.gadā.

2002.gadā sagatavoja Valsts civilās aizsardzības plānu, plāns ik gadu tiek precizēts un apstiprināts valdībā, atbilstoši likuma deleģējumam izstrādāti Civilās aizsardzības jomu regulējošie MK normatīvie akti. (sk. <https://www.vugd.gov.lv/lv/normativie-akti>).

VUGD Galvenās Civilās aizsardzības pārvaldes kolektīvs uz AB Dambja, Rīga, 2001.g. Pirmā rinda no kreisās: 1. pārvaldes nodaļas vadītājas vietnieks, Arnis Kadiķis, 2. pārvaldes nodaļas vadītāja Tatjana Mihailova, 3. inspektore leitnante, Ramona Lamberte, 4. vec.speciāliste Ilga Pastare, 5. Pārvaldes priekšnieks, VUGD priekšnieka vietnieks, pulkvedis Aivars Mednis, 6. vec.speciālists Oļģerts Dombrovskis, 7. vec.speciālists Vladimirs Gāga, 8. vec.inspektors, pulkvežleitnants Sergejs Šarovs, 9. inspektors virsleitnants, Vladimirs Dacko. Otrajā rindā no labās; 1. vec.inspektors inspektors, virsleitnants Žanis Ilsters, 2.Henriks Jankovskis, autovadītājs, 3. nodaļas priekšnieks kapteinis, Maigurs Ludbāržs, 4. pārvaldes priekšnieka vietnieks, pulkvežleitnants Ričards

Ezerts, 5. vec.speciālists Ilmārs Bruņenieks, 6. vec.speciālists Jānis Klovāns, no kreisās vec.inspektors, majors Sergejs Habarovs.

Paaudžu pārmantojamība.....

VUGD Civilās aizsardzības pārvaldes kolektīvs Rīgas reģiona pārvaldes 2.daļas depo, Jaunpils ielā 13, Rīga, 2023.gada 17.novembris

Pirmā rinda no kreisās puses: 1.Civilās aizsardzības sistēmas darbības koordinēšanas nodaļas (CASDKN) vecākā inspektore virsleitnante Līga Vecstaudža; 2. Resursu pārvaldīšanas nodaļas (RPN) priekšiece majore Irina Mētra; 3. CA kontaktpunkta nodaļas priekšiece virsleitnante Kristīne Fedotova; 4. CASDKN vecākā inspektore kapteine Santa Suveizda; 5. CASDKN vecākā inspektore majore Jevgeņija Petuhova; 6. RPN vecākā inspektore virsleitnante Ingūna Sutra;

Otrā rinda no kreisās puses:1. CASDKN vecākais inspektors majors Andrejs Krauklis; 2. CASDKN vecākais inspektors virsleitnants Adrians Penkovskis; 3.CA pārvaldes priekšnieks majors Uldis Ķevers;4. CASDKN priekšnieks pulkvežleitnants Normunds Jēkabsons.

2. Latvijas Republikas Civilās aizsardzības centra Atmīnēšanas grupas darbība 1992.-1996.g.g.

Pēc Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošanas, republikā īstenoja zemes reformu. Jaunsaimnieki sāka apgūt zemes platības, ko kolhozu un padomju saimniecību laikā neapstrādāja, aktīvi veica meliorācijas un celtniecības darbus un arvien biežāk tika atrasti sprādzienbīstami priekšmeti.

Izformējot Civilās aizsardzības mehanizēto pulku Sužos, šīs karaspēka daļas atmīnētāji pārtrauca darbību un 1991.gada 31.oktobrī Sabiedrības Drošības Departaments izdeva pavēli Nr. 740 „Par Latvijas Republikas Civilās aizsardzības operatīvā centra spridzekļu un sprāgstvielu likvidācijas komandas izveidošanu”.

Pavēle uzdeva CA operatīvā centra sastāvā izveidot spridzekļu likvidācijas komandu (tālāk tekstā komanda) piecu cilvēku sastāvā, komandas vajadzībām paredzēt automašīnu UAZ – 469 ar spridzekļu likvidēšanas un sakaru līdzekļiem, apstiprināt nolikumu par spridzekļu un sprāgstvielu likvidācijas komandu un izstrādāt mācību programmu.

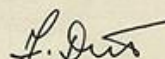
Noteica, ka komandas izsaukumu un paveiktā darba izdevumus sedz Latvijas Republikas vietējās pašvaldības, uzņēmumi un organizācijas, kuru teritorijā atrasti un vēlāk neitralizēti spridzekļi.

Atbildību par savlaicīgu komandas apmācību un spridzekļu likvidēšanu uzdota Civilās aizsardzības operatīvajam centram, finansējot speciālistu apmācību no CA operatīvā centra līdzekļiem.

1992.gada 30.aprīlī Latvijas Republikas Valsts ministrs – pastāvīgās ārkārtējās komisijas priekšsēdētājs J. Dinevičs apstiprināja LR CA Operatīvajā centra izstrādāto Nolikumu par sprādzienbīstamu priekšmetu iznīcināšanas grupu Latvijas teritorijā.

1994.gada 10.janvārī Latvijas CA centrs apstiprināja Nolikumu par Latvijas Republikas Civilās aizsardzības centra atmīnēšanas grupu.

Apstiprinu
 Latvijas Republikas Valsts
 ministrs - pastāvīgās ārkārtējās
 komisijas priekšsēdētājs:

 J. DINEVIČS

1992.g. "30" aprīlī

N O L I K U M S

par sprādzienbīstamu priekšmetu iznīcināšanas
 grupu LR teritorijā (tālāk tekstā atmiņēšanas
 grupa).

1. Latvijas Republikas Civilās aizsardzības operatīvajā centrā izveidota speciāla apakšvienība - atmiņēšanas grupa - atrasto sprādziena bīstamo priekšmetu (artilērijas lādiņu, mīnu, aviācijas bumbu u.c.) padarīšanai par nekaitīgiem un to iznīcināšana, kā arī ledus sastrēgumu spridzināšana tiltu, hidrotehnisko būvju tuvumā plūdu laikā.

2. Atmiņēšanas grupa savā darbībā vadās no republikā spēkā esošiem likumiem, dotā nolikuma, instrukcijas par apvidus at-tīrīšanu no sprādzienbīstamiem priekšmetiem un ievēro kopīgos spridzināšanas procesa drošības noteikumus.

Details nolikums obligāti jāpilda visiem atmiņēšanas grupas speciālistiem un ir vadošais dokuments vietējo pašvaldību (tautsaimniecības uzņēmumu) vadītājiem, pieteikumu iesniegšanai sprādzienbīstamu priekšmetu iznīcināšanai.

3. Atmiņēšanas grupas sastāvā iekļauj personas ne jaunākas par 20 gadiem, kurām ir speciāla izglītība un praktiska pieredze iepriekš minēto pasākumu veikšanā, kurus katru gadu pārbauda ārstu komisija. Personas ar nestabilu nervu sistēmu un citām negatīvām īpašībām, grupas sastāvā neiekļauj (pielikums Nr I).

4. Spridzināšanu atļauj veikt personām, ar kurām bija organizētas speciālas apmācības, kuru zināšanas spridzekļu uzbūvē un drošības noteikumu ievērošanā eksāmenu gaitā pārbaudīja kvalifikācijas komisija un izsniedza spridzinātāja apliecību. Spridzināšanu atļauj veikt ar LR Civilās aizsardzības operatīvajā centra pavēli.

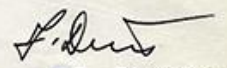
Pielikums Nr. 2

Sprādziena bīstamu priekšmetu meklēšanas un
iznīcināšanas darbu apmaksas aprēķins

Nr. D/R	Darbu veidu un pakalpojumu nosaukums	Mēr- vienība	Darba veidu un pa- kalpojumu apmaksa, rbļ.
1.	Izsaukums atmiņēšanas darbu veikšanai	1 x	150,- rbļ.
2.	Maldinošs izsaukums	1 x	500,- rbļ + trans- porta izdevumi
3.	Sprādziena bīstamu priekšmetu meklēšana ar mīnu meklētāju	100 m ²	25,- rbļ.
4.	Sprādziena bīstamu priekšmetu iznīcināšana:		
	- aviācijas bumbas - kalibrs 500-2500 kg un vairāk	1 gab.	500-2500,- rbļ.
	- aviācijas bumbas - kalibrs 50-500 kg	1 gab.	250-500, - rbļ.
	- artilērijas lādiņi, mīnas	1 gab.	150-300,- rbļ.
	- citi sprādziena bīstami priekšmeti	1 gab.	100,- rbļ.
	- munīcija : līdz - 5 gab.	1 kompl.	koeficients 1,5
	6-10 gab.	1 kompl.	koeficients 2,0
	11-25 gab.	1 kompl.	koeficients 3,0
	26-50 gab.	1 kompl.	koeficients 4,0
	vairāk kā 50 gab.	1 kompl.	koeficients 5,0
	- munīcijas noliktavas	gab.	Pēc noslēgta līguma
5.	Transporta izdevumi		Pēc republikā pie- ņemtiem izcenojumiem
6.	Citi izdevumi (sprāgstvielas cena, iz- lietotie materiāli)		Pēc vairumtirdzniecības cenām, ar koeficientu 1,7

Piezīme : Ņemot vērā inflāciju, aprēķini
tiek korigēti katru mēnesi (ceturksni).

Latvijas Republikas Valsts ministrs -
pastāvīgās ārkārtējās komisijas priekšsēdētājs

J. Dinēvičs

Latvijas CA centra 1992.gada izziņā par sprādzienbīstamo priekšmetu iznīcināšanu minēts, ka gada laikā atmīnēšanas grupa iznīcinājusi 834 sprādzienbīstamus priekšmetus, tai skaitā 18 aviācijas bumbas, 777 artilērijas lādiņus un mīnmetēju mīnas, 19 granātas un fauspatronas, 20 citus spridzekļus (prettanku un kājnieku mīnas, dažādi speciāli spridzekļi). Visvairāk spridzekļi neutralizēti Saldus rajonā – 337 un Rīgas rajonā 141. 1995.gadā atmīnēšanas komanda iznīcināja 439 dažādus sprādzienbīstamus priekšmetus, tostarp 239 lielgabala šāviņus, 51 mīnu, 34 rokas granātas un 17 aviācijas bumbas; 1996.gadā - 43 tai skaitā 4 aviācijas bumbas.

Vairums šādi priekšmeti bija palikuši zemē pēc Otrā pasaules kara, daudzi bija vēl vecāki, bet gadījās arī ražoti pēc I un II Pasaules kariem.

Pirmajos gados pēc Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošanas ziņkārības un neuzmanības dēļ bojā gāja 10 un tika ievainoti astoņi Latvijas iedzīvotāji. Pateicoties vēlākiem aktīviem preventīviem pasākumiem un sabiedrības izglītošanai drošības jomā bojā gājušo cilvēku skaits krasi samazinājās.

Fragments no laikraksta Lauku Avīze, Nr.34 (29.04.1994)

“Zemnieks divatā ar nāvi”

“Nāve, kas mājo nesprāgušā karalaiku lādiņā, jau sešas dienas izaicinoši zviln uz zemnieka Laimoņa Grīnberga lauka piecdesmit metru no viņa Celpkrātiņu mājām Talsu rajona Balgales pagastā. Tas notika pagājušo svētdien, kad Laimoņa kultivatora zari izcēla no zemes bīstamo pēdējā kara relikviju. Pirmdien pagasta un rajona atbildīgi vīri zvanīja uz Rīgu, uz Civilās aizsardzības centra atmīnēšanas grupu, bet no turienes telefonklausulē skanējušas tik dīvainas atbildes par nespēju atbraukt un iznīcināt nāvējošo spridzekli, ka šo rindu autors arī pats sazinājās ar "spridzinātājiem". Atmīnēšanas grupas vadītājs Antons Leitāns skaidroja pacietīgi, varēja nomanīt, ka ar to laikam nākas nodarboties bieži: Uz Balgali varēsim aizbraukt ne ātrāk kā nākamnedēļ. Nav benzīna, neko nevaram darīt. Blakus, Tukuma rajonā, likvidēšanai pieteikts vairāk nekā simts spridzekļu, bet jelgavnieki mūs gaida jau trīs nedēļas!" Leitāna kungam nekas cits neatliek, kā būt optimistam: "Ja jau tik ilgi nav sprāgusi, tad arī tagad nesprāgs. Pagaidām paņemiet un nonesiet no lauka, uzlieciet virsū kādu velēnu, lai bērni netiek klāt." I. Andiņš Talsos

Ar nāvi uz pleca. Foto — Raitis Puriņš, *Diena*

Latvijas CA Centra Atmīnēšanas grupas vadītājs Antons Leitāns, 1993.g.

LR
 Izp. Nr. 1-12/199
 1994. g. 9.08.

Iekšlietu ministram
 Ģ. Kristovska kungam

Par spridzekļu meklēšanu,
 izņemšanu un neitralizēšanu.

Savā 1993. g. 4. novembra vēstulē Nr. 1/035 Ministru prezidentam V. Birkava kungam Jūs izvirzījāt priekšlikumu valdībai "noteikt iespējamās draudu situācijas valstī un atbildību par to, likvidēšanas vienvadību uzdot attiecīgiem dienestiem konkrēti to atbildības zonā."

LR CA Centrs pilnībā atbalsta šo Jūsu iniciatīvu. LR CA Centrs piekrīt arī Jūsu vairākkārt publiski izteiktajam personīgajam viedoklim, kā arī Jūsu vadītās, 1994. g. 8. februārī ar Ministru kabineta rīkojumu Nr. 88-r izveidotās darba grupas atzinumam, ka noziedzīgos nolūkos novietotu ieroču un spridzekļu meklēšana, izņemšana un neitralizēšana, kā arī minētu ēku, objektu, transportlīdzekļu u. tml. pārmeklēšana jāveic policijai, jo noziedzīgas darbības ar ieroču un spridzekļu pielietošanu pieder pie smagu noziegumu kategorijas un prasa operatīvu un kompetentu reaģēšanu. Policija ar šiem jautājumiem nodarbojas vairākumā pasaules valstu.

Lai novērstu nevajadzīgu dublēšanos un ar to līdz šim saistītos biežos pārpratumus un strīdus, kā arī ņemot vērā to, ka Civilās aizsardzības pienākumos vispār neietilpst noziedzības apkarošana, LR CA Centrs paziņo sekojošo:

1. LR CA Centra spridzinātāju grupa turpmāk neveiks noziedzīgos nolūkos novietotu ieroču un spridzekļu meklēšanu,

- 2 -

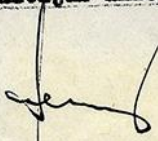
izņemšanu un neitralizēšanu, kā arī minētu šķu, objektu un transportlīdzekļu pārveidēšanu un neizbrauks uz šādiem izsaukumiem.

2. LR CA Centra spridzinātāju grupa veic, to iespēju robežās, atrasto, no kara laikiem saglabājušos, Krievijas bruņoto spēku daļu atstāto, vai citādas izcelšanas, vispārpaazīstamu, standarta, militāra rakstura sprādzienbīstamo priekšmetu (minas, granātas, avicumbas, artilērijas šāvīpi u.tml.) neitralizēšanu un iznīcināšanu.
3. LR CA Centra spridzinātāju grupa nodrošina atrasto, 2.punktā minēto, sprādzienbīstamo priekšmetu neitralizēšanu vai iznīcināšanu 72 stundu laikā kopā izsaukuma saņemšanas brīdī.
4. LR CA Centra spridzinātāju grupa veic arī spridzināšanas darbus ledus sastrēgumu vietās un citos ar CA saistītu pasākumu gadījumos.
5. LR CA Centra spridzinātāju grupa neveic tādus nestandarta, vai īpašiem mērķiem domātu, spridzekļu, vai sprādzienbīstamu priekšmetu izņemšanu, neitralizēšanu un likvidēšanu, kuru uzbūves un darbības principi tai nav zināmi un, rīcībai ar kurām, grupas spridzinātājiem nav oficiālu atļauju.
6. Saņemot informāciju par uzstādītu spridzekli, šķas, objektu vai transportlīdzekļa u.c. minēšanu LR CA Centra operatīvais dežurants, CA rajonu un pilsētu operatīvie dežuranti par to nekavējoties paziņo attiecīgajam policijas operatīvajam dežurantam tālākai rīcībai.

Lai turpmāk šajos jautājumos nerastos nevajadzīgi pārpratumi un, lai nodrošinātu vajadzīgo operativitāti un operāciju labāku koordinēšanu, lūdzu iepazīstināt ar šī dokumenta saturu attiecīgās policijas amatpersonas.

Ar cieņu

DIREKTORS

V. MUCENIEKS

Kopija:

- 1) Ministru Prezidentam
V.Birkava kungam
- 2) Aizsardzības ministram
V.Pavlovska kungam

Atmīnētāju komandas rīcībā nebija moderna aparatūra un iekārtas sprādzienbīstamu priekšmetu atklāšanai un neitralizēšanai. Neraugoties uz to, ņemot vērā, ka katrs spridzeklis tā neitralizācijas laikā var radīt bīstamu situāciju un bojā ejas risku, atmīnētāju komanda darbojās veiksmīgi, bez ievainojumiem un zaudējumu nodarīšanas citiem.

Atmīnētāju komanda aktīvi strādāja līdz 1996.gadam, kad šo darbu pārņēma Drošības policija un Nacionālie Bruņotie spēki.

Vēlāk uz atmīnētāju komandas darba laikā iegūto trofeju bāzes Policijas akadēmijā izveidoja kabinetu ar eksponātiem dažādu veidu Latvijā sastopamiem sprādzienbīstamiem priekšmetiem.

3. Apziņošanas un sakaru sistēma

Pētnieciskā darba II daļā “Reorganizētā CA sistēma 1961.-1989.g.g.” minēts, ka kara vai katastrofas draudu gadījumā iedzīvotāju apziņošanai paredzēja, izmantojot 1790 sirēnas, radio un televīziju. Finansējot 5,5 miljonus rubļus 1983.-1986.gg. republikā izveidoja vienu no Padomju Savienībā modernākajām apziņošanas sistēmām.

Vēlāk, Civilās aizsardzības štāba reorganizācijas laikā bija centieni saglabāt un pilnveidot apziņošanas un trauksmes sistēmu un aizsargbūves.

Mainījās cilvēku uzskati un attieksme pret CA, jo aukstā kara laikā, CA bija pievērsta nepamatoti liela uzmanība.

Privatizācijas laikā 1991.-1993.g.g. sakaru sistēma tika sagrauta. Lauku rajonos un rūpniecības uzņēmumos daudzas sirēnas nesankcionēti atslēdza, demontēja un tās pazuda. Faktiski 1996.gadā darbojās jau tikai viena trešdaļa no apziņošanas un sakaru sistēmas sirēnām un valdība atzina, ka sistēma ir morāli un tehniski novecojusi.

Par sirēnu pārbaudēm Latvijā 1990.gadu sākumā

Latvijas Nacionālajā bibliotēkā atrodama informācija, ka 1989.gada 20.janvārī pulksten 11.00 visā Latvijas PSR teritorijā notika CA tehnisko sakaru un apziņošanas līdzekļu pārbaude un faktiski tā bija pēdējā pārbaude padomju laikā.

Laikā, kad Tautas fronte uzsāka aktīvu darbību, 1990.gada 10.oktobrī pretgaisa aizsardzības un sakaru sistēmas tehnisko pārbaudi veica Jūrmalā.

Fragments no laikraksta Diena, Nr.134 (17.07.1991)

“1991.gad 17.jūlijā CA sakaru līdzekļu tehniskā pārbaude notika Rīgā. Bija paredzēts plkst.12:00 par trauksmi telefoniski informēt pilsētas vadošās amatpersonas, plkst. 13:00 pilsētas teritorijā galvenajās ļaužu pulcēšanās vietās ieslēgt trauksmes sirēnas un plkst. 13.05 pa radio informēt par pilsētā izsludinātu mācību trauksmi. Šo pārbaudi organizēja ar mērķi, lai noskaidrotu, kā pilsētā darbojas skaļruņi, cik operatīvi iespējams apziņot iedzīvotāju dažādu iespējamu dabas katastrofu vai rūpniecisku avāriju gadījumos.”

Fragments no Lauku Avīzes, Nr.13 (14.02.1995)

“1995.gada februārī sirēnas, kas nebija pārbaudītas ilgu laiku tika iedarbinātas Jelgavā. Toreiz no, galvenokārt lielākajos uzņēmumos izvietotiem 37 skaļruņiem darbojās tikai 15, arī radiotranslācijas līnijas un reproduktori ne visur bija lietošanas kārtībā, kaut gan abonētu skaits pārsniedza vairākus tūkstošus. Sirēnas darbojās apmēram trīs minūtes ar nelieliem pārtraukumiem, un radio translācijā pārraidīja signālu "Uzmanību””.

Laikrakstā minēts, ka pēc veiktā eksperimenta pašvaldībai nāksies gādāt, lai jau tuvākajā laikā sakaru sistēmu pilsētā sakārtotu, jo caur Jelgavu pa dzelzceļu notiek intensīva bīstamu kravu pārvadājumi un var gadīties arī ķīmisku vielu noplūde.

Sakarā ar sakaru sistēmas pārņemšanu SIA „Lattelekom” pakļautībā, 1991. – 1994. g.g. krasi, simtkārtīgi pieaugot mainījās publiskā tīkla sakaru līniju maksas tarifi, bet Civilās aizsardzības operatīvā centra budžetā netika iedalīts adekvāts finansējums.

Finanšu līdzekļu trūkuma dēļ pakāpeniski samazināja apziņojamo personu skaitu ārkārtēju situāciju gadījumā.

Pagāja ilgāks laiks, kamēr daļu iedzīvotāju un valsts amatpersonas izdevās pārliecināt, par ārkārtēju situāciju iespējamību un nepieciešamību ikdienā risināt jautājumus gatavības nodrošināšanu korektai rīcībai ārkārtējās situācijās un postošo seku mazināšanai.

1992.gada 15.decembrī pieņemtajā Likumā “Par Latvijas Republikas civilo aizsardzību”, tika iestrādāts pants, par sakaru, apziņošanas un trauksmes sistēmas finansēšanu atbilstoši pakļautībai – no valsts un pašvaldību budžetiem, tātad sistēmas daļu no centra (pults, sakaru līniju uzturēšana) līdz konkrētai administratīvajai teritorijai- pilsētai (rajonam) – jāfinansē no valsts budžeta, bet tālāk sirēnu mezglu uzturēšanu no pašvaldību budžetiem.

1995.gada 02.marta CA likuma grozījumi jau noteica, ka Valsts sakaru, apziņošanas un novērošanas tīklu finansē no valsts budžeta, daļēji noņemot atbildību par apziņošanas sistēmas darbību no pašvaldībām. Bet faktiski līdzekļi no valsts budžeta netika piešķirti.

5.

Uz Nr 77/3008-k.
3285-k, 3414-k
1995.g. 18.jūlijā

LATVIJAS REPUBLIKAS
MINISTRU PREZIDENTAM
M.GAIĻA kungam

Par Civilās aizsardzības operatīvās
informācijas noraidīšanu un
apziņošanas sistēmas gatavības
darbam pārbaudes rezultātiem

I. Pildot Jūsu uzdevuma I.punktu, tika pārbaudīta Latvijas Republikas Civilās aizsardzības centrā pastāvošā sakaru, apziņošanas un trauksmes sistēma (turpmāk - SATS) un konstatēts sekojošais:

I.1. SATS tehnisko līdzekļu ziņā iekļauj sevī:

- ātrās centralizētās apziņošanas (komandu) sistēmu uz vadu sakaru aparatūras II-I60 bāzes,
- radiotīklu 50-80m īsviļņu diapazonā,
- telefoniņu, t.sk. publisko tīklu, Iekšlietu ministrijas tīklu, Valdības sakaru atklāto tīklu (3 ciparu), Valdības speciālo sakaru tīklu (4 ciparu), Valsts ārpilsētas sakaru mezglu Siguldā, Latvijas dzelzceļa telefona tīklu,
- teletaipus,
- elektrosirēnas;

I.2. Organizatoriskā ziņā SATS sastāv no:

- diennakts dežūras LR CA centrā, republikas nozīmes pilsētu CA centros,

- 2 -

- policijas diennakts dežūrdienestu informēšanas rajonu pilsētās,
- Ministru Kabineta, Aizsardzības, Iekšlietu, Labklājības un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju vadītāju vai dežurantu informēšanas;

I.3. Ar SATS pastāv iespēja no LR CA centra (Rīgā, Kalpa-ka bulvārī 6) veikt brīdināšanu, apziņošanu un iedzīvotāju informēšanu pēc nepieciešamības katrā atsevišķā rajonā, vairākos rajonos vai pilsētās vai visā valstī vienlaicīgi. Iespējams dot sekojošus informācijas veidus:

- brīdināšana ieslēdzot sirēnas,
- mutiska informācija republikas nozīmes pilsētu CA centru vai rajona policijas nodaļu dežurantiem,
- mutiska informācija pa radio translācijas tīklu,
- mutiska informācija pa radiofoniiju un televīziju,
- mutiska informācija izmantojot īsviļņu radiatoraidītājus, kas pārklāj visu valsts teritoriju,
- apziņošana iespējama pa teletaipu. Teletaipa aparāti izvietoti rajonu un pilsētu telekomunikāciju centros. Daļu no informācijas veidiem ir iespējams sniegt ar vietējo lokālo, pašvaldību pakļautībā atrodošos SATS aparatūras palīdzību;

I.4. LR CA centra operatīvais dežurants rīkojas saskaņā ar Instrukciju LR CA centra operatīvajam dežurantam, pēc kuras viņa galvenie uzdevumi ir sekojoši:

- informācijas par ārkārtējām situācijām saņemšana un noskaidrošana,
- LR CA centra vadības, Ministru Kabineta, Aizsardzības, Iekšlietu, Labklājības un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju vadītāju vai dežurantu informēšana par ārkārtējām situācijām;
- savlaicīga cirkulāra (vienlaicīga) vai lokāla pilsētu rajonu CA institūciju un iedzīvotāju apziņošana, brīdinot un informējot par ārkārtējām situācijām un rīcību šajās situācijās;

1995.gadā Aizsardzības ministrija griezās Latvijas Republikas Finanšu ministrijā ar vēstuli "Par sakaru un apziņošanas sistēmas apmaksu no valsts budžeta" uz ko saņēma atbildi, ka ņemot vērā pašreizējo finansiālo stāvokli, rast finansējuma resursus no valsts budžeta nav iespējams.

LATVIJAS REPUBLIKAS FINANSU MINISTRIJA

Smiļņu ielā 1, Rīgā, LV-1919, tel. 226672, telekss 161232 LV, fakss (371) 8820010

Nr. 01-5-03/177 1995. gada 22. jūlijā
Uz Nr-12/210 no 13.07.95.g.

Aizsardzības ministrija

Latvijas Republikas
Civilās aizsardzības centrs

Par sakaru un apziņošanas
sistēmas apmaksu no
valsts budžeta

Finansu ministrija izskatīja Civilās aizsardzības centra vēstuli ar lūgumu sniegt izskaidrojumu par sakaru un apziņošanas sistēmas apmaksas kārtību un uzskata, ka minētās sistēmas finansēšanu jāveic atbilstoši grozījumiem likumā "Par Latvijas Republikas Civilo aizsardzību" 18.panta prasībām, kas pieņemti Saeimā 1995.gada 2.martā.

Vienlaicīgi darām zināmu, ka 1995.gada plānā izdevumi sakaru un apziņošanas sistēmas darbības nodrošināšanai no valsts budžeta līdzekļiem netika ielānoti, jo minētos izdevumus iepriekšējos gados sedza vietējās pašvaldības no sava budžeta slēdzot līgumus ar vietējiem telekomunikācijas centriem(sakaru mezgliem).

Arī sagatavojot grozījumus likumā "Par valsts budžetu 1995.gadam" asīgnējumi šiem mērķiem no Aizsardzības ministrijas puses netika pieprasīti un valsts budžetā netika paredzēti.

Nemot vērā pašreizējo finansiālo stāvokli valstī, nav iespējams rast finansējuma resursus vēstulē minētās sistēmas finansēšanai no valsts budžeta, tādēļ izdevumi šīm vajadzībām jāsedz Civilās aizsardzības centram no Aizsardzības ministrijai 1995.gadam iedalītā finansējuma līdzekļiem.

Jau 1993.gadā Finanšu ministrija sniedza atzinumu Latvijas Republikas Civilās aizsardzības centra sagatavotajam Ministru Padomes nolikuma projektam "Par Latvijas Republikas Civilās aizsardzības sakaru, apziņošanas un trauksmes sistēmu un tās izmantošanu ārkārtējā situācijā" (FM 1993.gada 26.februāra vēstule nr. 02-4-03/, kurā bija iestrādāta finansēšanas kārtība, resp. sakaru līdzekļu izmantošanas un apziņošanas

sistēmas apkopes, kā arī ekspluatācijas un tehniskās apkopes apmaksas un finansu tāmes aprēķinu sastādīšanas kārtība.

Augstāk minētais nolikuma projekts līdz pat šim laikam Valdbīdā nav izskatīts. Tas nozīmē, ka pašreiz trūkst normatīvu dokumentu šo izdevumu izvērtēšanai.

1994.gada 24.janvārī Finanšu ministrija savā vēstulē ierosināja Ministru kabinetam un Aizsardzības ministrijai noteikt sakaru un apziņošanas sistēmas finansēšanas kārtību, kā arī paātrināt likumā "Par civilo aizsardzību" paredzēto normatīvo dokumentu izstrādāšanas un pieņemšanas gaitu.

Turklāt uzskatām, ka Aizsardzības ministrijai būtu jāizvērtē vai ir nepieciešama pašreiz eksistējošā sakaru un apziņošanas sistēma, vai tā varētu tikt organizēta ar valsts pārvaldes institūciju rīcībā jau esošo modernāko sakaru līdzekļu palīdzību.

Tādēļ arī Civilās aizsardzības centra š.g. 20. jūlijā iesniegtajam aprēķinam (iesniegts bez jebkādas oficiālās personas paraksta) par Civilās aizsardzības apziņošanas sistēmas aparatūras ekspluatācijas tehniskās apkopes izdevumiem 1994.gadā nevaram sniegt finansiālu novērtējumu.

Valsts sekretāre

V.Andrējeva

R. Rozem 20.08.95.
1. Paredzētā mēģinājuma izvērtēšana

Saskaņā ar 1998.gada 21.maija grozījumiem Civilās aizsardzības likumā CA funkcijas tika uzdotas VUGD. Iedzīvotāju apziņošanai sāka izmantot VUGD sakaru un vadības punktus un sakaru sistēmu, papildinot to ar IeM struktūrvienību, Aizsardzības ministrijas sakaru un apziņošanas līdzekļiem.

Pildot CA likuma 6.panta prasības ar Ministru prezidenta 1998.gada 5.augusta rīkojumu Nr.240 "Par darba grupu Ministru kabineta noteikumu projekta par vienotu apziņošanas kārtību ārkārtējās situācijās izstrādāšanai" izveidoja darba grupu (Latvijas Vēstnesis, 1998, 228./229.nr.)

LATVIJAS REPUBLIKAS MINISTRU PREZIDENTS

1998.gada 5.augustā Rīgā

Rīkojums Nr. 240

**Par darba grupu
Ministru kabineta noteikumu projekta
par vienotu apziņošanas kārtību
ārkārtējās situācijās izstrādāšanai**

1. Lai izstrādātu Ministru kabineta noteikumu projektu par vienotu apziņošanas kārtību ārkārtējās situācijās, saskaņā ar Ministru kabineta 1998.gada 26.maija sēdes protokollēmumu (prot. Nr.26 41.§) izveidot darba grupu šādā sastāvā:

Darba grupas vadītājs

G.Ernestsons — Iekšlietu ministrijas
Informātikas un sakaru departamenta direktors

Darba grupas vadītāja vietnieki:

J.Miodle — Aizsardzības ministrijas Aizsardzības politikas departamenta
Valsts aizsardzības organizācijas nodaļas vadītājs

I.Ragainē — Finanšu ministrijas Budžeta departamenta
Aizsardzības, iekšlietu un drošības finansēšanas nodaļas
galvenā ekonomiste

A.Skaredovs — Iekšlietu ministrijas Valsts ugunsdzēsības
un glābšanas dienesta Tehnikas nodaļas priekšnieka vietnieks

Darba grupas locekļi:

A.Gertners — Valsts meža dienesta
Meža apsardzības un aizsardzības daļas vadītājs

A.Krengelis — Latvijas Pašvaldību savienības padomnieks

V.Līcis — Satiksmes ministrijas Sakaru departamenta Normatīvo aktu
un starptautisko attiecību nodaļas vecākais referents

V.Nikolajevs — Ekonomikas ministrijas
Enerģētikas departamenta direktora vietnieks

A.Pommers — Labklājības ministrijas Darba departamenta
Darba aizsardzības nodaļas vecākais referents

U.Rēders — Valsts darba inspekcijas galvenais valsts darba inspektors

A.Živlinskis — Valsts veterinārā dienesta
Dzīvnieku infekciju slimību daļas vadītājs

2. Darba grupai izstrādāt šī rīkojuma 1.punktā minēto noteikumu projektu un noteiktā kārtībā līdz 1998.gada 1.decembrim iesniegt to izskatīšanai Ministru kabinetā.

3. Valsts institūcijām sniegt darba grupai tās pieprasīto konsultatīvo palīdzību un informāciju, kas saistīta ar šī rīkojuma 1.punktā minētā uzdevuma izpildi.

4. Darba grupas vadītājam ir tiesības iesaistīt darba grupā citus speciālistus un ekspertus.

Ministru prezidents

G.Krasts

1999.gada 6.marta Latvijas Vēstneša 06.03.1999., Nr. 66/67 "Par valdībā 100 dienās paveikto" Iekšlietu ministrija norāda- lai aktivizētu Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta darbību, veikti vairāki nozīmīgi pasākumi. Izstrādāts Ministru kabineta noteikumu projekts "Republikas pilsētas, rajona ārkārtējo situāciju operatīvās komisijas paraugolikums", tiek apkopoti saņemtie ministriju atzinumi dokumenta iesniegšanai Valsts kancelejā, izstrādāts Ministru kabineta noteikumu projekts "Par vienotu Latvijas Republikas iedzīvotāju apziņošanas kārtību ārkārtējās situācijās", diemžēl šie noteikumi tā arī netika pieņemti.

1990.gadu beigās VUGD pieņēma lēmumu par civilās aizsardzības sirēnu pārbaudi Rīgā. Pēc dokumentiem Rīgā bija uzstādītas pavisam 237 sirēnas (izpildkomitejās, ugunsdzēsības daļās, rūpnīcās, iestādēs u.c.). Noteica dienu, kad plkst.10:00 un vēl plkst.11:00 atkārtoti iedarbinās visas sirēnas no Grīziņkalna vadības punkta. Grīziņkalna vadības punkta dežurējošais personāls prognozēja, ka iespējams, darbosies 30 sirēnas (no 237). Lai nodrošinātu kontroli par sirēnu dzirdamību pilsētā, ielās patrulēja VUGD ugunsdrošības inspektori. Faktiski nostrādāja tikai viena sirēna - Akciju sabiedrībā „Rīgas vīni” A.Briāna ielā, ko iedarbināta manuāli, jo centralizēti to ieslēgt nevarēja.

2000.gadu sākumā VUGD CAP uzsāka MK noteikumu projekta "Civilās trauksmes un apziņošanas sistēmas izveidošanas, izmantošanas un finansēšanas kārtība" izstrādi (MK noteikumus Nr.660 pieņēma 2005.gada 30.augustā). 2007.g.07.augustā pieņēma MK noteikumus Nr.530 un apstiprināja Valsts investīciju projektu par iedzīvotāju apziņošanas sistēmas ierīkošanu visā valstī ar kopējām izmaksām vairāk, nekā miljona latu apmērā.

1999.gadā un 2000.gadu sākumā ar plašsaziņu līdzekļiem VUGD noslēdza līgumus un vienošanās protokolus par paziņojumu ārkārtēju informāciju pārraidi: līgums ar VB SIA "Latvijas televīzija", vienošanās protokoli ar VBS "Latvijas Radio", AS "LNT", AS "Radio SWH" un sagatavota instrukcija ar SIA "Radio Skonto".

INSTRUKCIJA par Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta un SIA "Radio Skonto" sadarbību

I Vispārīgie jautājumi

1. Instrukcija nosaka kārtību, kādā Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests (turpmāk tekstā – VUGD) un SIA "Radio Skonto" (turpmāk tekstā – Radio Skonto) apmainās ar informāciju un sniedz paziņojumus (turpmāk tekstā – Paziņojums) par draudošajām briesmām valsts teritorijā dabas katastrofu, terorisma vai sabiedrisko nekārtību, tehnogēno katastrofu (ražošanas avārijas, sprādzieni, ugunsgrēki, transporta avārijas) un citu ārkārtējo situāciju (turpmāk tekstā – Ārkārtēja situācija) vai to draudu gadījumā, lai:
 - 1.1. brīdinātu iedzīvotājus par pastāvošajiem draudiem un informētu par rīcību Ārkārtējās situācijās;
 - 1.2. personas saņemtu apstiprinātu aktuālāko informāciju par valstī notikušajām Ārkārtējām situācijām un veiktajiem avārijas un glābšana darbiem;

II Informācijas apmaiņas un Paziņojumu sniegšanas kārtība

1. Ārkārtēju situāciju vai to draudu gadījumā VUGD no Centrālā sakaru punkta (turpmāk tekstā – CSP) jebkurā diennakts laikā tiesīgs nosūtīt rakstisku Paziņojumu uz Radio Skonto (fakss 7220769) pārraidīšanai.
2. Paziņojumu CSP nosūta no faksa 7332859 vai 7284783. Vienlaicīgi ar faksa nosūtīšanu CSP zvana uz Radio Skonto (tālrunis - 7228855), lai pārliecinātos par nosūtītā Paziņojuma saņemšanu.
3. Paziņojuma tekstu drukā uz VUGD CSP veidlapas (1. pielikums) un to paraksta CSP priekšnieks vai inspektors - dežurants (parakstu paraugi - 2. pielikums), uzrādot vārdu, uzvārdu, amatu un personas kodu.
4. Atkarībā no Ārkārtējās situācijas apjoma un pastāvošā riska VUGD nosaka Paziņojuma pārraidīšanas nosacījumus. Paziņojuma veidlapā norāda vienu no šādiem pārraidīšanas nosacījumiem:
 - 4.1. pārtraucot tiešā ētera raidījumu;
 - 4.2. pēc kārtējā raidījuma;
 - 4.3. kārtējā ziņu izlaidumā.

5. **Radio Skonto** programmas vadītājs vai viņu aizvietojoša amatpersona precizē saņemtā **Paziņojuma** autentiskumu, atzvanot uz **CSP** (Rīgā, Hanzas ielā 5) pa tālruniem - **7285645, 7075974, 7075975, 01, 112** vai mobilo tālr. **9476154** un organizē **Paziņojuma** pārraidīšanu saskaņā ar **VUGD** norādīto pārraidīšanas nosacījumu (4. punkts).
6. Lai ziņu pārraidēs informētu iedzīvotājus par valstī notikušajām **Ārkārtējām situācijām**, kā arī sniegtu rekomendācijas iedzīvotājiem par rīcību **Ārkārtējās situācijās**, **VUGD** periodiski nosūta **Radio Skonto** (fakss **7220769**) attiecīgu aktuālo informāciju.
7. Kādas konkrētas informācijas saņemšanai **Radio Skonto** var sūtīt **Radio Skonto** pilnvarotas amatpersonas parakstītu pieprasījumu uz **CSP** (fakss **7332859** vai **7284783**).
8. 2. pielikumā minēto **VUGD** amatpersonu nomainas gadījumā, **VUGD** savlaicīgi izstrādā pielikuma grozījumus rakstiskā formā divos eksemplāros katrai pusei pa vienam eksemplāram.
9. Par sakaru līdzekļu (tālrunis, fakss u.c.) numuru izmaiņu puses savlaicīgi rakstiski informē viena otru.
10. Pielikumā:
 - 1) **VUGD Paziņojuma** veidlapas paraugs uz 1 lapas;
 - 2) **VUGD** Centrālā sakaru punkta priekšnieka un inspektoru - dežurantu parakstu paraugi un personu kodi uz 1 lapas.

CA pārvaldes priekšnieks

A. Mednis

Tuvceproot

Valsts ugunsdzēsības un
glābšanas dienesta
Administratīvās pārvaldes
Juridiskais birojs

Judina I. JUDINA

11.12.2001.

1. pielikums

PAZIŅOJUMA VEIDLAPAS PARAUGS

**VALSTS UGUNSDZĒSĪBAS UN GLĀBŠANAS DIENESTS
CENTRĀLAIS SAKARU PUNKTS**

Hanzas iela 5, Rīga, LV-1045, tālr. 7 285645, 7 075975; fakss: 7 332859, 7 284783

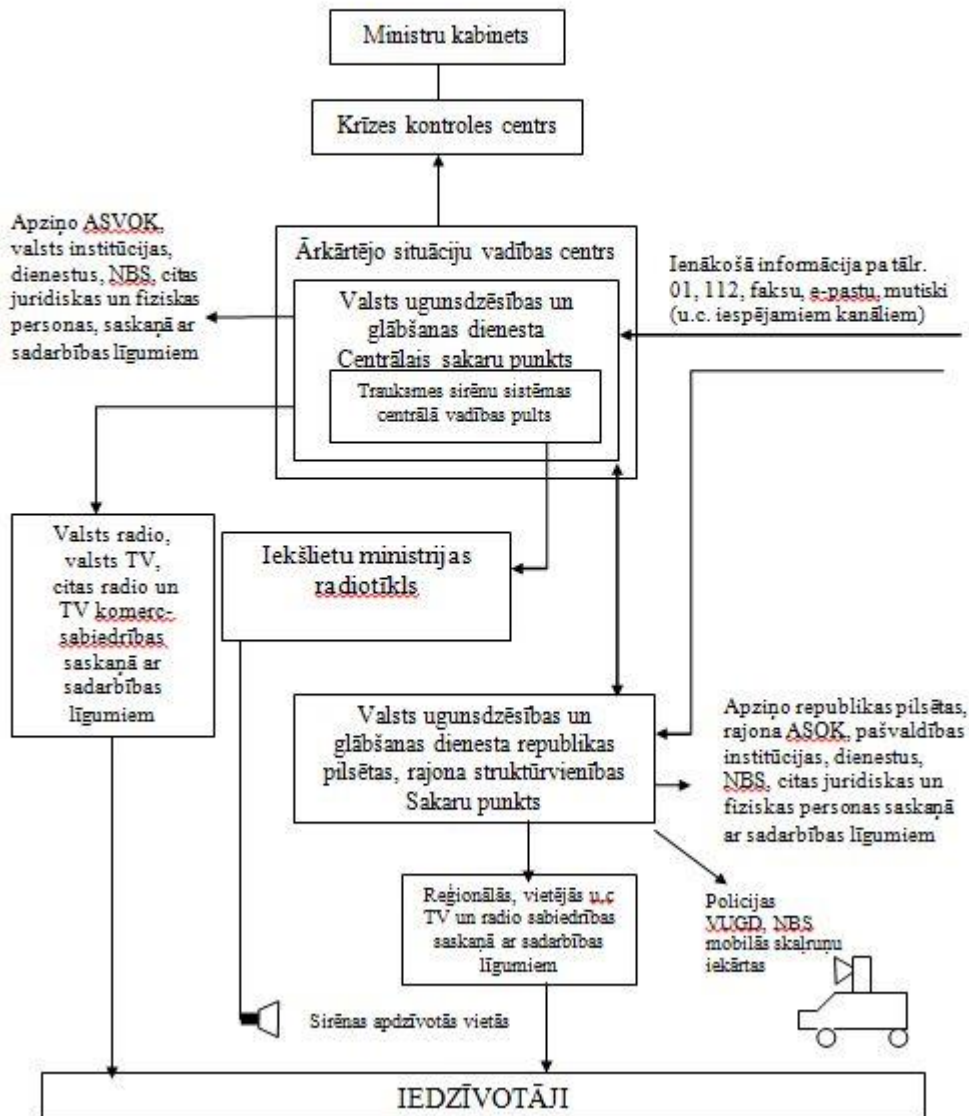
2001.g. ____ Nr. ____

Rīgā

A/S "Radio Skonto"
Elizabetes ielā 75,
Rīga, LV – 1050

fakss 7220769

Informācijas pārraidīšanas nosacījums:
(Saskaņā ar Instrukcijas 4. punktu)**Ārkārtējās informācijas teksts:**VUGD Centrālā sakaru punkta
inspektore dežurante
(priekšnieks)_____
(paraksts)_____
(vārds, uzvārds)_____
(personas kods)

APZIŅOŠANAS UN TRAUKSMES
SISTĒMAS SHĒMA

Fragments no 2004.gada Valsts civilās aizsardzības plāna

No 2002.gada līdz 2005.gada novembrim īstenoja Valsts investīciju programmas projekta IA-44 „Iedzīvotāju apziņošanas nodrošināšana ārkārtējās situācijās” 1.etapu, kā rezultātā Rīgā uzstādīja 23 rotējošās elektromehāniskās sirēnas, 16 sirēnas citās republikas pilsētās un 20 sirēnas novadu centros (Saldū, Bauskā, Dobelē, Talsos, Kuldīgā, Valmierā, Valkā, Cēsīs, Ogrē, Alūksnē, Liepājā).

Minētā Valsts investīciju programmas projekta IA-44 2.etapa ietvaros 2006.-2010.g.g. republikas pilsētās un rajonu centros uzstādīja vēl 105 elektromehāniskās trauksmes sirēnas. Trauksmes sirēnas piegādāja un uzstādīja SIA Selkoms.

Projekta 1.etapa ietvaros tika ierīkota centrālā vadības pults VUGD Centrālajā sakaru punktā, Hanzas ielā 5, veikta Centrālā sakaru punkta personāla apmācība darbam ar jauniegādāto aparatūru.

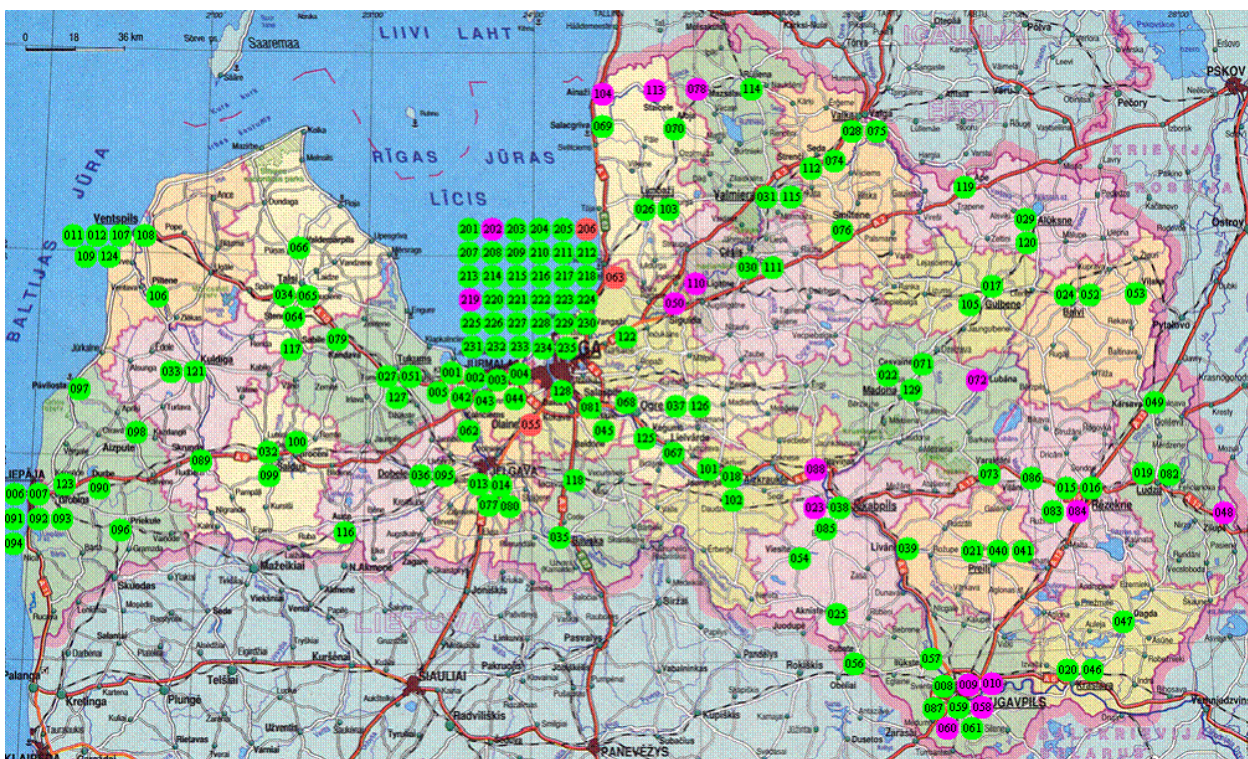
No projekta kopējā kapitāla iegādāti četri satelīta uztvērēji, radiosakarus nodrošināšanai starp Rīgas radiocentru un citiem radiocentriem Latvijas Republikā.

2006.gadā visi VUGD republikas rajonu sakaru punkti nokomplektēti ar sakaru un datortehniku, nodrošinot operatīvu informācijas apmaiņu starp rajoniem un VUGD Centrālo sakaru punktu. Centrālajā sakaru punktā arī izveidoja elektronisku karti, ļaujot pēc adreses ātri atrast notikuma vietu apvidū.

Tornī uzstādīta sirēna, Rīgā, Hanzas ielā 5

2006.gadā plānoja izveidot arī iedzīvotāju un amatpersonu apziņošanas sistēmu caur mobilajiem tālruņiem (mobilo sakaru tīklu abonentu skaits sasniedzis 1,3 miljonus abonentu, nosedzot aptuveni 97-99% valsts teritorijas). Šī sistēma neaizvietotu trauksmes sirēnu sistēmu, bet būtiski to papildinātu, jo ļautu operatīvi informēt mobilo sakaru tīklu abonentus, dodot papildus iespēju veikt apziņošanu arī tad, kad tā nav iespējama ar citu līdzekļu palīdzību. Plāni netika realizēti, t.k. netika piešķirts finansējums.

Realizējot valsts investīciju programmu kopumā Latvijā uzstādīja 164 trauksmes sirēnas ar mērķi, brīdināt iespējami lielāku iedzīvotāju skaitu, dabas katastrofu vai to draudu, ārkārtēju situāciju, izņēmuma stāvokļa vai mobilizācijas izsludināšanas gadījumā.

Sirēnas ir izvietotas, lai atkarībā no sirēnas izvietojuma augstuma, teritoriālās apbūves īpatnībām, gaisa mitruma un vēja stipruma raidītais skaņas signāls būtu dzirdams līdz 1,5 kilometru rādiusā.

Lai pārbaudītu civilās trauksmes un apziņošanas sistēmas darbību, kā arī, lai konstatētu bojājumus vai traucējumus trauksmes sirēnu darbībā un to skaņas signāla dzirdamībā, katru gadu iedarbina trauksmes sirēnas uz trim minūtēm, par

sirēnu pārbaudi iedzīvotājus informējot trīs dienas pirms un nekavējoties pēc trauksmes sirēnu ieslēgšanas masu informācijas līdzekļos.

Atgādinājums iedzīvotājiem:

Izdzirdot sirēnas signālu, jāieslēdz radio vai televizors, kur tiks pārraidīta informācija par iespējamo apdraudējumu un rekomendācijas par vēlamajiem aizsardzības pasākumiem un drošu rīcību katastrofu un avāriju gadījumos. Paziņojuma tekstā tiks norādīts, kas, kur un kad noticis, kāds ir šī notikuma raksturs un iespējamās sekas, kā arī norādīs iedzīvotāju rīcību esošā situācijā.

Kas jādara, ja dzirdi trauksmes sirēnu?

1. Ieslēdz radio vai TV, lai saņemtu informāciju par notikušo un turpmāku rīcību.

 Latvijas radio 1,2,3,4,5, radio SWH, radio Skonto, Kristīgais radio, Saldus radio, MG Latgolas Bolss

 LTV1, LTV7, LNT, TV3, TV5, Pirmais Baltijas kanāls, Vidusdaugavas televīzija, Latgales reģionālā televīzija, Talsu televīzija, DAUTKOM TV)

2. Papildus vari sekot informācijai sociālajā tīklā Twitter

 @ugunsdzeseji Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests
 @Valsts_policija Valsts policija
 @NMPDienests Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests

3. Ievēro un izpildi operatīvo dienestu norādījumus.

4. Neizslēdz radio vai TV un seko turpmākajiem norādījumiem.

5. Nezvani bez vajadzības operatīvajiem dienestiem, lai saņemtu vēl kādu "īpašu" informāciju par notikušo.

No 2006. gada līdz 2009.gadam sirēnu apkopi un remontu veica SIA Selkoms, bet no 2010.gada sirēnu apkopes pakalpojumus nodrošināšanā SIA Nameks.

2006.gada 3.oktobrī izdotie Ministru kabineta noteikumi Nr.810 „Grozījumi Ministru kabineta 2005.gada 30.augusta noteikumos Nr.560 „Civilās trauksmes un apziņošanas sistēmas izveidošanas, izmantošanas un finansēšanas kārtība””, noteica trauksmes sirēnu uzstādīšanu uz valsts un pašvaldību institūciju īpašumā vai valdījumā esošajām ēkām, kā arī precizēja civilās trauksmes un apziņošanas sistēmas iedarbināšanas kārtību.

2006.gadā Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests no ASV humānās palīdzības ietvaros saņēma Mobilo trauksmes sirēnu komandcentru ar akustiskās sirēnas iekārtu (attēlā).

Valsts prezidenta Valda Zatlera vizīte VUGD OVP, 2007.gada 5.septembris

Vizītes laikā Valsts prezidentu Valdi Zatleru iepazīstināja ar VUGD Operatīvās vadības pārvaldes centrālā sakaru punkta darbību un mobilo komandcentru.

Izvērtējot VUGD mobilā komandcentra ar akustiskās sirēnas iekārtu darbības lietderību 2015.gadā konstatēja, ka VUGD nevar operatīvi nodrošināt komandcentra ierašanos notikuma vietā lai savlaicīgi informētu iedzīvotājus. Problēma bija ka komandcentrs nebija reģistrēts Ceļu satiksmes drošības direkcijā un to varētu pārvietot tikai kā tehnoloģisko iekārtu ar ātrumu līdz 40 km/h, bez tam VUGD nebija apmācīta personāla, lai nodrošinātu komandcentra iedarbināšanu katastrofu un to draudu gadījumos.

Vēlāk ierosināja demontēt komandcentra trauksmes sirēnu vadības pults iekārtu (daturs ar speciālo programmnodrošinājumu, digitālais kontrolieris SS2000D, radiostacija Motorola) un uzstādīt to VUGD Zemgales reģiona brigādes Jelgavas daļas telpas, lai nodrošinātu alternatīvu trauksmes sirēnu iedarbināšanas iespēju, gadījumam ja nedarbotos trauksmes sirēnu centrālā vadības pults Hanzas ielā 5, Rīgā.

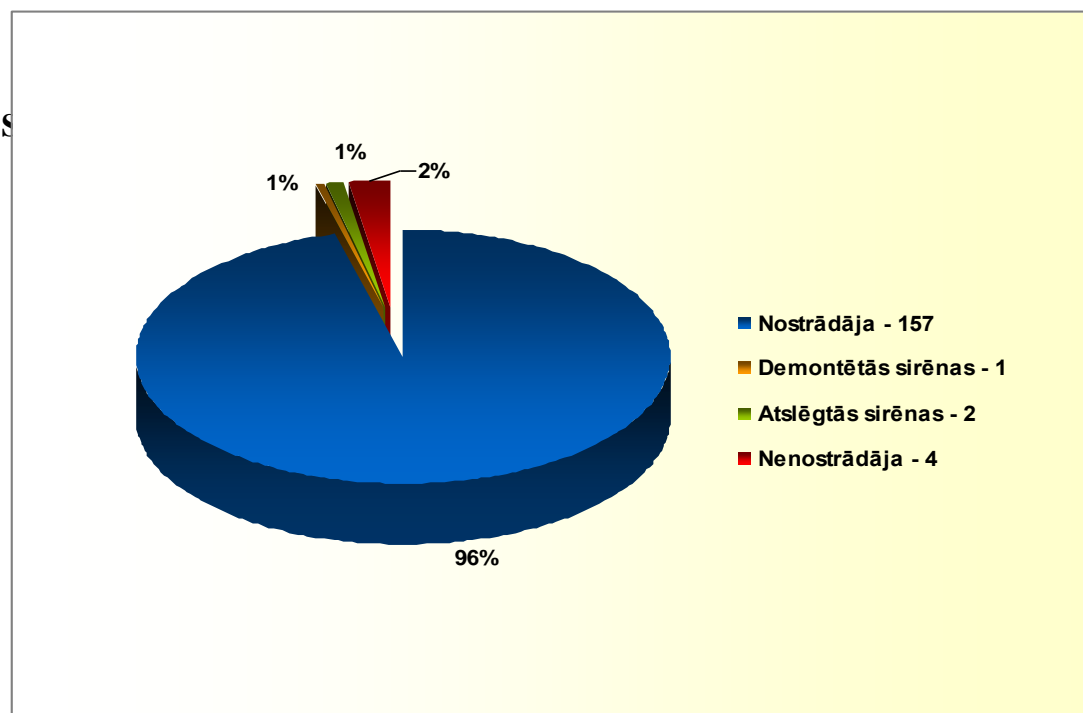
Saskaņā ar Civilās aizsardzības likuma 7.panta pirmās daļas 1.punktu Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam uzdots organizēt civilās trauksmes un apziņošanas sistēmas uzturēšanu.

Kā iepriekš minēts, valsts teritorijā divas reizes gadā veic trauksmes sirēnu gatavības pārbaudi. Vairāk vai mazāk, ik gadus pārbaudēs konstatē sirēnu darbības traucējumus.

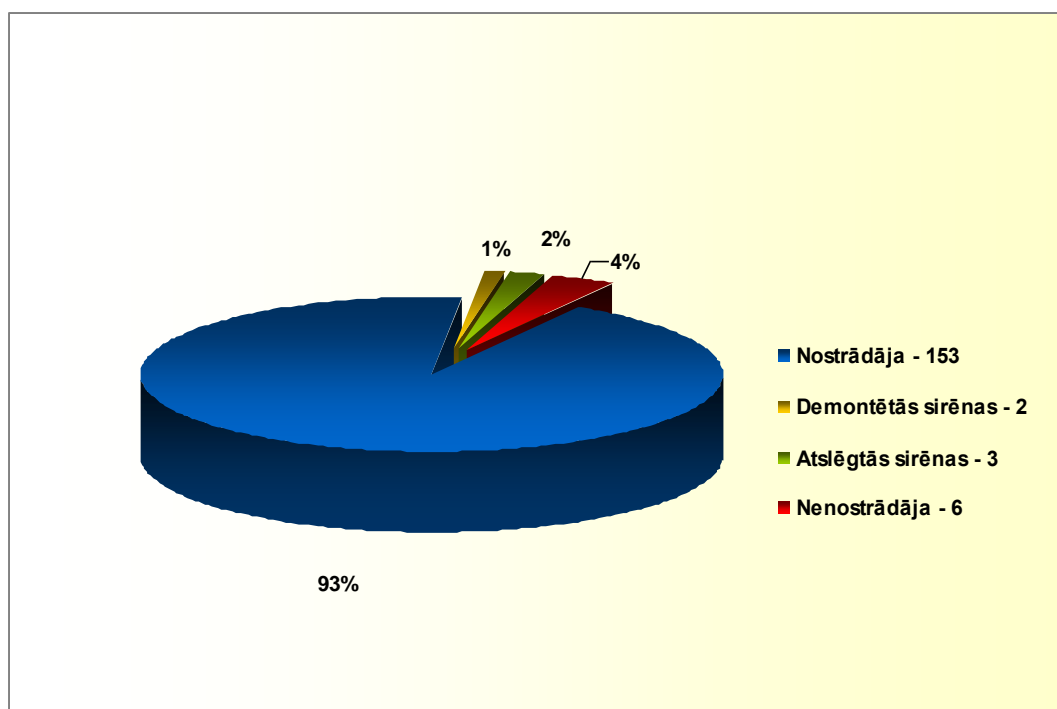
Neliels ieskats par sirēnu pārbaudēm:

2011.gada 5.maijā veicot trīs minūšu ilgu 164 trauksmes sirēnu tehniskās gatavības pārbaudi, datorsistēma uzrādīja astoņu sirēnu iespējamus darbības traucējumus, pārējās 156 sirēnas darbojās normāli.

2011.gada 10.novembrī veiktās sirēnu pārbaudes rezultāti:

2012.gada 22.novembra sirēnu pārbaudes rezultāti:

Veicot trauksmes sirēnu pārbaudi 2014.gada novembrī - kopumā no 164 sirēnām 29 konstatēja dažādus bojājumus, t. sk. 24 no tām nedarbojās, par ko portālu Diena.lv informēja Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests.

Fragments no 2015.gada 5. jūnija laikraksta "Bauskas dzīve":

“Ar mērķi pārbaudīt VUGD gatavību operatīvi iedarbināt trauksmes sirēnas situācijā, kad ir traucējumi radiosakaru darbībā, atšķirībā no citām reizēm, kad iekārtas iedarbināja no centrālās vadības pults, ceturtdien, 2015.gada 4. jūnijā, plkst. 10.00 sirēnas uz Bauskas 2.vidusskolas un Iecavas internātpamatskolas jumta pirmo reizi ieslēdza manuāli.

«Bauskas Dzīve» aptaujāja iecavniekus un baušļeniekus, lai noskaidrotu, vai viņi dzirdējuši trauksmes sirēnas signālus. Iecavas veselības centra, Dzirnau ielā 1, klientu reģistratore Laima Viļuma pastāstīja, ka skola nav tālu, tādēļ signālu varēja dzirdēt pietiekami labi. Iecavas pastā Rīgas ielā 21, nedz vadītāja, nedz klientu zālē strādājošie sirēnu raidīto skaņu nedzirdēja. Pasta nodaļas vadītāja Ilze Kaļinovska

piebilda, ka ēka atrodas tranzīta ielas malā, tādēļ nav brīnums, ka mašīnu trokšņi liedza saklausīt sirēnas.

Salātu ielā 10 Bauskā dzīvojošā Brigita Kuzma konstatēja: «Mūsu māja atrodas netālu no 2. vidusskolas. Sirēnu dzirdēju labi, īpaši brīžos, kad tā pagriezās uz mūsu pusi.» Upes ielā, kas atrodas tālāk no vidusskolas, dzīvojošā Vanda Pavasare arī dzirdējusi sirēnu: «Es strādāju dārzā, tad jau nevar nedzirdēt. Kā būtu bijis, ja būtu atradusies istabā, nezinu.»»

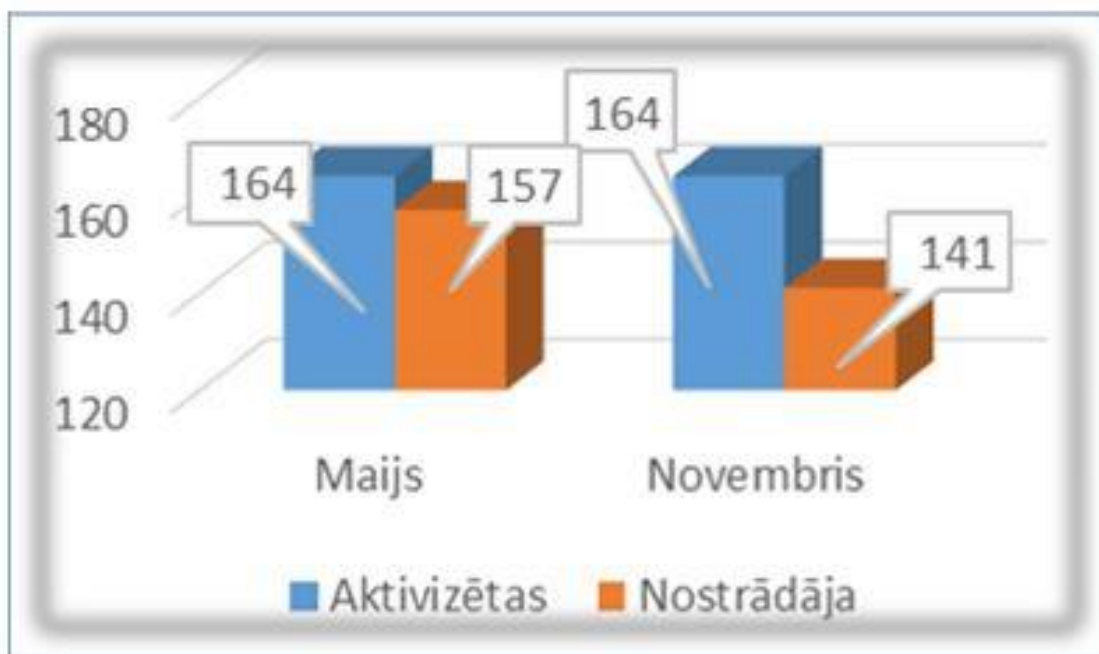
Bauskā uz 2.vidusskolas jumta novietoto trauksmes sirēnu ieslēdz VUGD darbinieks Viktors Gailis. Foto: Ivars Bogdanovs

2018.gadā trauksmes sirēnas iedarbināja attālināti, izmantojot trauksmes sirēnu vadības programmatūru no trauksmes sirēnu centrālās vadības pults, 28.maijā no pārbaudītajām 163 sirēnām – bez traucējumiem un bojājumiem darbojās 151, 12 sirēnām konstatēja tehniskas problēmas, no kurām sešas izdevās iedarbināt manuāli. No 26.novembrī pārbaudītajām 163 sirēnām, bez traucējumiem un bojājumiem darbojās 160 sirēnas, 3 sirēnām konstatēja tehniskas problēmas, no kurām vienu izdevās iedarbināt manuāli.

2018.gada 26.novembra elektronisko plašsaziņas līdzekļu monitoringa rezultāti

Nr.	Plašsaziņas līdzekļa (TV vai radio) nosaukums	Pārraidīšanas laiks	Piezīmes
1.	A/S "Latvijas Neatkarīgā Televīzija" paziņojuma pārraide		Nepārraidīja
2.	televīzijas programmā SIA "Pirmais Baltijas Kanāls" paziņojuma pārraide televīzijas programmā	No plkst.10.30 līdz plkst.10.40	Paziņojuma "teksta lenta"
3.	VSIA "Latvijas radio"		
	Latvijas radio 1 programmā	Plkst.10.40	Raidījums "Zināmais nezināmajā"
	Latvijas radio 2 programmā	Nepārraidīja	Raidījums "Rīta mūzika"
	Latvijas radio 3 programmā	Nepārraidīja	Raidījums "Neakadēmiski"
	Latvijas radio 4 programmā	Nepārraidīja	Raidījums "Ģimenes draugs" (Член семьи)
	Latvijas radio "PIECI" programmā	Nepārraidīja	Raidījums "Otrās brokastis"
	Latvijas radio "NABA" programmā	Nepārraidīja	Raidījums "Mūzika"
4.	SIA "MG Latgolas Bolss" paziņojuma pārraide radio programmā	No plkst.10.30 līdz plkst.10.33	
5.	SIA "Latgales reģionālā televīzija" paziņojuma pārraide televīzijas programmā	No plkst.10.37 līdz plkst.10.38	
6.	SIA "DAUTKOM TV" paziņojuma pārraide televīzijas programmā	No plkst.10.30 līdz plkst.10.34	
7.	Saldus novada p/a "Saldus radio" paziņojuma pārraide radio programmā	Plkst.10.28	
8.	SIA "Radio Skonto" paziņojuma pārraide radio programmā	Plkst.10.29	Pārraidīts pirms sirēnu pārbaudes
9.	A/S "Radio SWH" paziņojuma pārraide radio programmā	Plkst.10.32	
10.	SIA "Vidusdaugavas televīzija" paziņojuma pārraide televīzijas programmā	Pārraidīts pirms sirēnu pārbaudes	
11.	VSIA "Latvijas televīzija" paziņojuma pārraide televīzijas programmā	Nepārraidīja	
12.	SIA "Vārds & CO" (Latvijas kristīgais radio) paziņojuma pārraide radio programmā	Plkst.10.27	Pārraidīts pirms sirēnu pārbaudes

Trauksmes sirēnu pārbažu rezultāti 2019.gadā

2019.gadā trauksmes sirēnas iedarbināja attālināti no trauksmes sirēnu centrālās vadības pults. Sirēnu gatavības pārbaudes rezultātā 10.maijā no pārbaudītajām 164 trauksmes sirēnām bez traucējumiem un bojājumiem automātiski nostrādāja 157, četras sirēnas iedarbināja manuāli, bet trīs nedarbojās tehnisku iemeslu dēļ. 27.novembrī pārbaudīja 164 trauksmes sirēnas, manuāli ieslēdzot 141 trauksmes sirēnu, kur 8 tika konstatēti darbības traucējumi, bet dažādu iemeslu dēļ 23 sirēnas iedarbināt nevarēja.

Ar mērķi pilnveidot civilās aizsardzības sistēmu, 2016.gada 1.oktobrī stājās spēkā Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldības likums, uz kuru pamatojoties 2017.gadā tika izstrādāti vairāki MK noteikumi, t.sk. “Valsts agrīnās brīdināšanas sistēmas izveidošanas, darbības un finansēšanas kārtība” (MK 2017.g.08.augusta noteikumi Nr.440). Iepriekšējā kārtība netika būtiski mainīta, bet gan precizēta atbilstoši tā brīža situācijai un jaunajai terminoloģijai attiecībā uz civilās trauksmes un apziņošanas sistēmu.

KAS IR VALSTS AGRĪNĀS BRĪDINĀŠANAS SISTĒMA?

Valsts agrinās brīdināšanas sistēma ir autonomi funkcionējoša tehnoloģiska sistēma vai šādu sistēmu kopums, kas nodrošina agrīno brīdināšanu – mērķtiecīgu un nekavējoties veicamu cilvēku un atbildīgo institūciju informēšanu par katastrofu vai katastrofas draudiem un nepieciešamo rīcību.

Sistēmā ietilpst:

- ◆ trauksmes sirēnas, ko kontrolē un iedarbina no centrālās pults
- ◆ valsts un pašvaldību institūciju trauksmes un apziņošanas iekārtas
- ◆ elektroniskie plašsaziņas līdzekļi (piemēram, radio, televīzija)
- ◆ raidorganizācijas un elektronisko sakaru komersanti, kas nodrošina elektronisko sakaru tīklu
- ◆ citi inženiertehniski risinājumi, kas spēj nodrošināt agrīno brīdināšanu (piemēram, skaļruņi, operatīvie transportlīdzekļi)

Lai nodrošinātu Eiropas Parlamenta un Padomes 2018.gada 11.decembra direktīvas (ES) 2018/1972 “Par Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa izveidi” noteiktās prasības, 2020.gadā tika pabeigts Eiropas Savienības Civilās aizsardzības finanšu instrumenta atbalstīts projekts “Pētījums par agrīnās brīdināšanas sistēmām, kas balstīts uz telekomunikāciju tehnoloģijām”, kurā tika izvērtēti trīs tehnoloģiskie risinājumi Latvijas iedzīvotāju apziņošanai, kas balstīti uz mobilo sakaru risinājumiem – šūnu apraides sistēma; atrašanās vietā balstīts SMS risinājums; un mobilā lietotne”.

Pētījuma ietvaros tika secināts, ka šūnu apraides tehnoloģija sabiedrības brīdināšanas sistēmas ieviešanai Latvijā ir piemērotākais risinājums. Iedzīvotāji paziņojumu par iespējamu apdraudējumu vai notikušu katastrofu saņems mobilajā tālrunī. Galvenais ieguvums būs iespēja ātri apziņot iedzīvotājus un tūristus noteiktā teritorijā.

Šūnu apraides sistēmas tehnisko ieviešanu īstenoš Iekšlietu ministrijas Informācijas centrs. Sistēmas darbības uzsākšana paredzēta 2024.gada otrajā pusē.

Projekta īstenošanas rezultātā tiks veicināta arī Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta efektivitāte un samazināts administratīvais slogs VUGD pakalpojumu sniegšanai, veicinot informācijas apmaiņu starp VUGD un iedzīvotājiem.

4. Valsts materiālās rezerves

Valsts materiālās rezerves izveidoja aptuveni 1950.gadā un ik pēc desmit gadiem tās atjaunoja. Latvijas Republikā pēdējo reizi rezerves atjaunoja 1989.gadā. PSRS laikā bija valsts materiālās rezerves un Veselības aizsardzības ministrijas tā saucamie neaizskaramie krājumi.

1989.gadā Ventspils pilsētas iedzīvotājiem pēc valdības lēmuma no valsts materiālajām rezervēm tika izsniegtas gāzmaskas GP-5 individuālajai aizsardzībai.

1991.gada 13.septembrī Latvijas Republikas Ministru Padome pieņēma lēmumu «Par PSRS Ministru Padomes Galvenās materiālo rezervju pārvaldes Baltijas teritoriālās pārvaldes darbību Latvijas Republikā» (lēmuma Nr.240).

Valsts materiālo rezervju jautājumu risināšana no 1992.g. līdz 1994.g. bija uzdots Ārējās tirdzniecības ministrijai, no 1994.g. līdz 1998.g. - Finanšu ministrijai, no 1998.gada maija Iekšlietu ministrijai, bet no 2009.gada Iekšlietu ministrijas Nodrošinājuma valsts aģentūrai.

Sakarā ar Latvijas Republikas valsts pārvaldes sistēmas reorganizāciju 1992.gadā Ārējās tirdzniecības ministrija no likvidētās Ekonomikas ministrijas savā pārziņā pārņēma valsts uzņēmumu «Latvijas Republikas Valsts materiālo rezervju pārvalde».

V/u “Materiālās rezerves” nodošanas aktā Ārējās tirdzniecības ministrijai minēts, ka 1992.gada maijā bija 218 valsts materiālo rezervju atbildīgie glabātāji, t.sk. 48 valsts rezervju glabātāji un 170 mobilizācijas rezervju –glabātāji.

Latvijas Republikas Ministru Padome nolēmji:

1. Apstiprināt:
 - 1.1. Latvijas Republikas tautsaimniecības mobilizācijas gatavības (darbības ārkārtējos apstākļos) nodrošināšanas darba programmu (1.pielikums);
 - 1.2. Latvijas Republikas tautsaimniecības mobilizācijas gatavības (darbības ārkārtējos apstākļos) nodrošināšanas darba programmas izpildes organizēšanas, vadības un kontroles darba grupas sastāvu (2.pielikums).

Tika apstiprināta Latvijas tautsaimniecības mobilizācijas gatavības (darbības ārkārtējos apstākļos) nodrošināšanas darba programma un izveidota darba grupa programmā iekļauto jautājumu risināšanai. Darba grupā nozīmēja arī Civilās aizsardzības operatīvā centra darbinieku.

Ministriņām, tautsaimniecības nozarēm, resoriem, pašvaldību institūcijām, organizācijām un uzņēmumiem uzdeva līdz 1993.gada I ceturksnim pabeigt agrāk noteikto aizsardzības un mobilizācijas uzdevumu inventarizāciju, izstrādāt prognozes 1993.gadam par piegādēm un pakalpojumiem valsts vajadzībām tautsaimniecības mobilizācijas sagatavošanai (darbam ākārtējos apstākļos).

1993.gada februārī apstiprināja Pagaidnolikumu par Latvijas Republikas valsts materiālajām rezervēm, tā paša gadā 18. maijā pieņēma likumu «Par LR valsts materiālajām rezervēm», 2005. un 2006.gadā likumā veikti grozījumi.

Minētajā Pagaidnolikumā noteica, ka:

- uzņēmums «Materiālās rezerves» kontrolē LR valsts materiālo rezervju izveidošanu un saglabāšanu, kā arī aizdoto materiālo resursu savlaicīgu atpakaļ atdošanu valsts rezervēs;
- vienlaikus Civilās aizsardzības operatīvais centrs attiecīgi kontrolē mobilizācijas rezervēs esošo ar CA saistīto materiālo resursu saglabāšanu un atjaunināšanu, bet Labklājības ministrija ar medicīnisko palīdzību saistīto materiālo resursu saglabāšanu un atjaunināšanu.

Materiālo vērtību glabātājiem uzdeva uzņēmumam “Materiālās rezerves” ik gadu iesniegt pārskatus par LR valsts materiālo resursu daudzumu un kvalitāti pēc stāvokļa uz 1.janvāri, bet Civilās aizsardzības operatīvajam centram pārskatu par mobilizācijas rezervēs esošajiem ar civilo aizsardzību saistītajiem materiālajiem resursiem.

1993.gada oktobrī apstiprināja Finanšu ministrijas pagaidnolikumu, kur Finanšu ministrijai savas kompetences ietvaros uzdotas funkcijas valsts materiālo rezervju uzturēšanas jomā.

1994.gadā izdoti MK noteikumi «Par valsts materiālo rezervju veidošanu, uzglabāšanu, izmantošanu un mobilizācijas uzdevumu noteikšanas kārtību».

1996.gada 3. oktobra Saeimas plenārsēdē, izskatot likumprojektu “Grozījums likumā “Par Latvijas Republikas civilo aizsardzību” otrajā lasījumā, atzīmēts, ka materiālajās rezervēs glabājas ievērojams daudzums ar civilo aizsardzību saistītu materiālu:

- 1,5 miljoni dažāda tipa gāzmaskas,
- 29 tūkstoši bērnu aizsardzības kameras;
- 430 tūkstoši individuālās pretķīmiskās paketes;

- 9000 vienības radiometriskie un dozimetriskie mērīšanas līdzekļi;
- 9 300 sanitārās nestuves u.c. ,

Akcentēts, ka materiālu uzglabāšanai tiek aizņemtas lielas platības Rīgā un republikas rajonos un valsts rezervēs esošie aizsarglīdzekļi ir izmantojami tikai ķīmiskā un kodolkara gadījumā.

Minētajā plenārsēdē Aizsardzības ministrijai izteikts aizrādījums, ka ministrijai vēl joprojām nav viedokļa par rezervju saglabāšanas nepieciešamību atgādinot, ka civilās aizsardzības valsts materiālo rezervju saglabāšanas lietderība un izdevumi ir jāskata saistībā ar Valsts aizsardzības plānu un Valsts aizsardzības koncepciju.

1997.gadā valsts rezervēs glabājās arī morāli novecojušas, astoņdesmito gadu sākumā ražoti medicīniskās iekārtas un instrumenti, un 1970.gadu beigās izgatavotās dezinfekcijas mašīnas, ko lieto epidēmijās.

1999.gadā valsts materiālo rezervju resursus uzglabāja 83 atbildīgie glabātāji, no tiem 29 atbildīgie glabātāji uzglabāja civilās aizsardzības inventāru, uz 2004.gadā 01.janvāri – 64 atbildīgie glabātāji t.sk. 30 atbildīgie glabātāji uzglabāja tikai civilās aizsardzības inventāru.

No 1994.g. maija – līdz 2004.g. janvārim izdotas 187 pavēles un rīkojumi par valsts materiālajām rezervēm t.sk. 76 par uzdevumu atcelšanu un resursu realizāciju, 28 par pagaidu mobilizācijas uzdevumu noteikšanu.

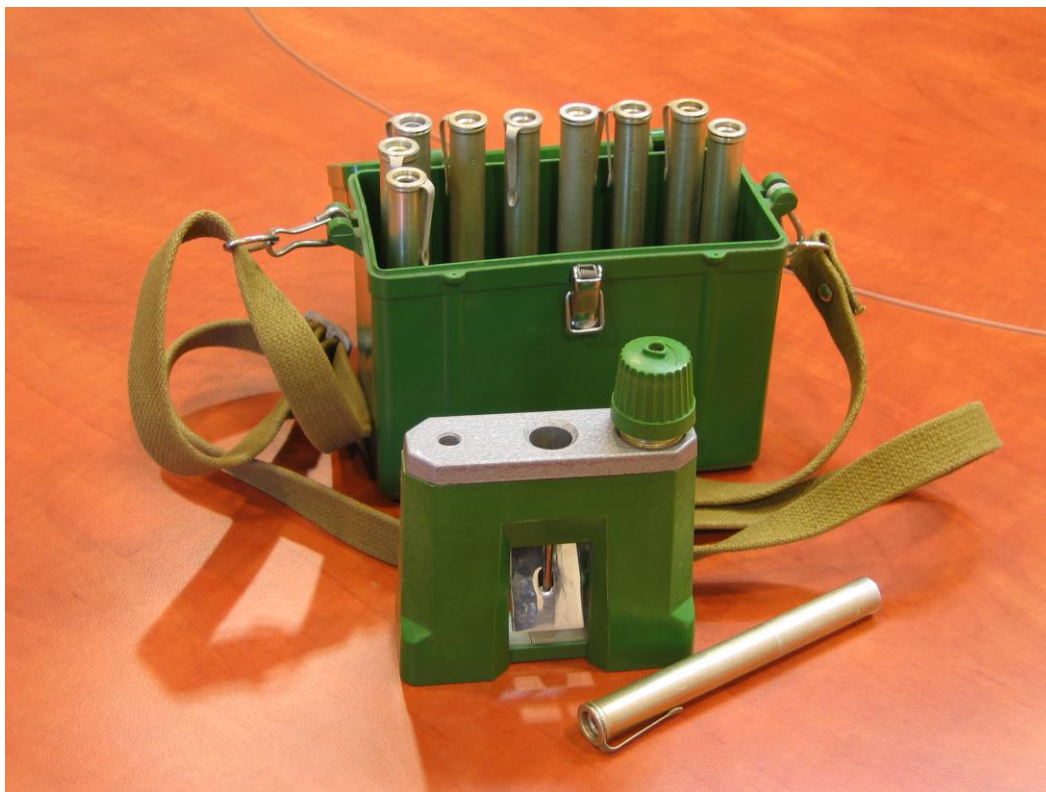
Ieskats CA valsts materiālo rezervju nomenklatūrā:

- gāzmaskas GP-5, GP-7, PDF, paredzētas cilvēku elpceļu, sejas un acu aizsargāšanai no ķīmiskajām kaujas vielām, radioaktīvajiem putekļiem, bakteriālajiem aerosoliem, kā arī daļēji no rūpniecībā izmantotajām ķīmiskajām vielām;
- bērnu aizsargkameru KZD, paredzētas bērniem, kuri jaunāki par 1,5 gadiem, aizsardzībai no ķīmiskajām kaujas vielām, radioaktīvajiem putekļiem, bakteriālajiem aerosoliem, kā arī daļēji no rūpniecībā izmantotajām ķīmiskajām vielām;
- dozimetri DP-5, paredzēti radiācijas līmeņa mērīšanai diapazonā no 50 μ R/h līdz 200R/h;

- individuālo dozimetru komplekti DP-22V, DP-24 paredzēti individuālās apstarojuma dozas noteikšanai diapazonā no 2 R līdz 50 R, ja radiācijas līmenis vidē ir 0,5 R/h līdz 200 R/h;
- individuālo dozimetru komplekti ID-1 paredzēti apstarojuma dozas noteikšanai diapazonā no 20 R līdz 500 R;
- individuālie dozimetri RAD-60 (mkSv-Sv) paredzēti apstarojuma dozas noteikšanai;
- radiācijas detektori RDS-200 (0,01 mkSv-10 Sv) paredzēti radiācijas līmeņa mērīšanai;
- gāzes analizātori AUER "Actionsset" ķīmisko vielu un ķīmisko kaujas vielu identificēšanai.

Gāzmaskas GP-7 (ГП-7) (LUM 8934)

Individuālo dozimetru komplekts ID-1 (ИД-1) (LUM 8817)

2000.gadā valsts materiālajās rezervēs glabājās arī 501 600 gab. individuālās ķīmiskās aizsardzības paketes IPP-8A, paredzētas ķīmisko kaujas vielu neitralizācijai, materiālu glabāšanas termiņš 10 gadi bija beidzies.

Individuālās ķīmiskās aizsardzības pakete IPP-8A, 1980.gadi

Atzinumu par IPP-8A stāvokli sniedza Latvijas Organiskās sintēzes institūta Bioloģiski aktīvu savienojumu analīzes laboratorija, norādot, ka pakešu saturu nevar izmantot tehniskām vajadzībām, par ko saņemts slēdziens no Nacionālā vides veselības centra.

Sakarā ar minēto, individuālās ķīmiskās aizsardzības paketes IPP-8A jāizņem no valsts materiālajām rezervēm, jānoraksta un jāiznīcina saskaņā ar vides aizsardzības institūciju norādījumiem - lai nepieļautu cilvēku saindēšanos un vides piesārņojumu ar pakešu saturu.

Jau 1994.gadā bija norakstītas 197 250 gab. paketes IPP-8.

Individuālā aptieciņa – pašpalīdzībai un savstarpējai palīdzībai ievainojumu un apdegumu gadījumos (lai mazinātu sāpes) un profilaksei, kā arī saindējuma vājināšanai, ja saindējas ar fosfororganiskajām vielām, bakteriālajiem līdzekļiem un radioaktīvām vielām (LUMp 1561)

N7

LATVIJAS REPUBLIKAS IEKŠLIETU MINISTRIJA

Raiņa bulvāris 6, Rīga, LV-1050, Fakss 223853, tālrunis 7219263

PAVĒLE

Rīgā

1997. g. 20. janvārī

Nr. 37

Par valsts uzņēmuma "Materiālās rezerves" pārņemšanu no Finanšu ministrijas

Saskaņā ar Ministru kabineta 1997. gada 16. decembra rīkojumu "Par valsts uzņēmumu "Materiālās rezerves"" un lai nodotu valsts uzņēmumu "Materiālās rezerves" Iekšlietu ministrijas pārziņā

PAVĒLU:

1. Izveidot komisiju valsts uzņēmuma "Materiālās rezerves" pārņemšanai šādā sastāvā:

komisijas priekšsēdētājs:

A. Grigulis IeM valsts sekretāra vietnieks;

komisijas priekšsēdētāja vietnieks:

J. Kokorevičs IeM Saimniecības un apgādes pārvaldes priekšnieka vietnieks;

komisijas dalībnieki:

A. Mednis IeM Ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Operatīvi-tehniskās daļas priekšnieks;

V. Rušeničs IeM Ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Tehniskās un sakaru daļas priekšnieks;

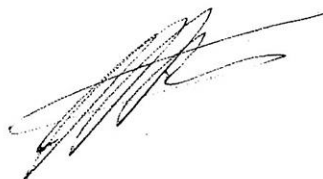
LR CA CENTRS

Ien. Nr. 26
1997. g. 21. 01.

V.Ļaksa	IeM Saimniecības un apgādes pārvaldes Centralizētās grāmatvedības galvenā grāmatvede;
L.Pauliņš	IeM Civilās aizsardzības centra direktors;
J.Fišers	Finansu un īpašuma departamenta Valsts pasūtījumu un līgumu nodaļas galvenais speciālists;
A.Ašmanis	Finansu un īpašuma departamenta juristkonsults;

2. A.Grigulim - Finanšu un īpašuma departamenta direktoram **līdz 1998.gada 30.janvārim** iesniegt apstiprināšanai A.Starim - IeM valsts sekretāram valsts uzņēmuma "Materiālās rezerves" nodošanas-pienemšanas aktu.

Valsts sekretārs

A.Staris

1997.gadā Valsts uzņēmumu "Materiālās rezerves" nodeva Iekšlietu ministrijas, bet 1998.gadā Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta pārziņā. Līdz ar citām nozarēm Valsts materiālo rezervju nomenklatūru un uzkrājamus daudzumus noteica arī Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta strukturvienībām.

Materiālajās rezervēs VUGD vajadzībām glabājās unificēta mini inženiertehnika, aprīkojums cilvēku glābšanai, ķīmisko avāriju likvidācijai, vides izlūkošanai u.c..

ARĒSĀTS LR Civilās aizsardzības centrs
Pētersalas ielā 10, Rīgā, LV-1045

Vai'dapa Nr. 12

NOSŪTĪTĀJS Liepājas pilsētas Pašvaldības policija
Lielā iela 3, Liepāja, LV-3401

MINISTRIJA, PAŠVALDĪBA
LR Civilā aizsardzība, Liepājas pilsētas dome

*T. Kļaviņš
A. Kurbizis
1. vai 2. šķirtn. uzdev. at
VU, NR. ?
25.12.1991.
Df. Nr. M.R. 1. un 2. daļiņu 5
Informācija par šādu
20.12.91.*

ATSKAITE
PAR VALSTS (MOBILIZĀCIJAS) REZERVJU MATERIĀLO VĒRTĪBU DAUDZUMU
par 1999. gada II pusgadu.

1	Mērvienība	2	3	4	Atrodas rezervēs atskaites gada		Jāuzkrāj līdz apstipr. daudzumam		9	10	Piezīmes derīguma termiņš
					5	6	7	8			
Materiālu nosaukums		Materiālu kods	Apstiprinātais uzkrājamais daudzums	sākumā daudzums pavisam	beigās daudzums vērtība Ls	daudzums pavisam	vērtība Ls	kopā (4-7)	tai skaitā jāatdod pēc aizņemšanās		
1. Filtrējošās gāzmaskas KOPA: tani skaitā pēc markām:	gab.	991000	55000	40040	1865,95	40040	1865,95	14960			
GP - 5 (1979. g. ražojums)	gab.	991000	12000	12000	312,00	12000	312,00	0		1993.g. (pārb.)	
GP - 5 (1980. g. ražojums)	gab.	991000	2000	2000	52,00	2000	52,00	0		1994.g. (pārb.)	
GP - 5 (1983. g. ražojums)	gab.	991000	2000	2000	52,00	2000	52,00	0		1993.g.	
GP - 5 (1988. g. ražojums)	gab.	991000	4280	4280	114,50	4280	114,50	0		2003.g.	
GP - 5 (1989. g. ražojums)	gab.	991000	7760	7760	204,95	7760	204,95	0		2004.g.	
GP - 7 (1989. g. ražojums)	gab.	991000	26960	12000	1130,50	12000	1130,50	14960		2004.g.	
2. Bērnu gāzmaskas KOPA:	gab.	991000	23000	23000	655,00	23000	655,00	0			
PDF - 7 (1976. g. ražojums)	gab.	991000	8000	8000	202,50	8000	202,50	0		1991.g. (pārb.)	
PDF - ŠA (1983. g. ražojums)	gab.	991000	5200	5200	133,00	5200	133,00	0		1998.g.	
PDF - DA (1984. g. ražojums)	gab.	991000	1800	1800	47,00	1800	47,00	0		1999.g.	
PDF - D (1989. g. ražojums)	gab.	991000	3200	3200	112,50	3200	112,50	0		2004.g.	
PDF - Š (1989. g. ražojums)	gab.	991000	4800	4800	160,00	4800	160,00	0		2004.g.	
3. Bērnu aizsardzības kameras KOPA: tani skaitā pēc markām:	gab.	991000	3000	2970	958,50	2970	958,50	30			
KZD - 4 (1987. g. ražojums)	gab.	991000	300	300	99,50	300	99,50	0		1984.g. (nav pārē. metode)	
KZD - 6 (1983. g. ražojums)	gab.	991000	700	700	225,00	700	225,00	0		1993.g. (nav pārē. metode)	
KZD - 6 (1988. g. ražojums)	gab.	991000	1000	1000	322,00	1000	322,00	0		1998.g.	
KZD - 6 (1989. g. ražojums)	gab.	991000	1000	970	312,00	970	312,00	30		1999.g.	

SANĒMTS
IEM VUDD Ārvalsts situāciju
gatavības pārraudzības pārraudzībā
23.12.91. Nr. 437

1	Mērvienība	2	3	4	Atrodas rezervēs atskaites gada		Jāuzkrāj līdz apstipr. daudzumam		9	10	Piezīmes derīguma termiņš
					5	6	7	8			
Materiālu nosaukums		Materiālu kods	Apstiprinātais uzkrājamais daudzums	sākumā daudzums pavisam	beigās daudzums vērtība Ls	daudzums pavisam	vērtība Ls	kopā (4-7)	tai skaitā jāatdod pēc aizņemšanās		
4. Rentģometri-radiometri DP-5V KOPA: tani skaitā DP - 5V (1978. g. ražojums)	gab.	991300	190	190	119,00	50	31,32	0			
tani skaitā DP - 5V (1980. g. ražojums)	gab.	991300	50	50	3132,00	0	0,00	0			
tani skaitā DP - 5V (1981. g. ražojums)	gab.	991300	20	20	12,52	0	0,00	0			
tani skaitā DP - 5V (1983. g. ražojums)	gab.	991300	10	10	6,26	0	0,00	0			
tani skaitā DP - 5V (1988. g. ražojums)	gab.	991300	60	60	37,58	0	0,00	0			
tani skaitā DP - 5V (1988. g. ražojums)	gab.	991300	50	50	31,32	50	31,32	0			
5. Dozimetriks kontrolē aparāti KOPA: tani skaitā DP - 24 (1979. g. ražojums)	gab.	991500	150	150	25,50	150	25,50	0			
tani skaitā DP - 24 (1980. g. ražojums)	gab.	991500	100	100	17,00	100	17,00	0			
tani skaitā DP - 24 (1980. g. ražojums)	gab.	991500	50	50	8,50	50	8,50	0			
6. Krimināls izmeklēšanas aparāti VPMR 1981.g.	gab.	991600	50	50	9,50	50	9,50	0			
7. Individuālais pretkriminālais paketes IPP - 8 A (1974. g. ražojums)	gab.	991700	60000	60000	183,50	60000	183,50	0		1994.g.	
KOPSUMMA					Ls 3817,45		Ls 3729,77				

Policijas priekšnieks / N. Diņis /
Galvenā grāmatvede / D. Karlone /

STVSKAR
Tālrunis 3424204

1999.gadā no valsts materiālajām rezervēm sniegta humānā palīdzība Kosovos albāņu bēgļiem (segas) par kopējo summu Ls 49 470, Turcijā zemestrīcē cietušajiem (Palagi, individuālās pārsienamās paketes, sanitārās nestuves, asins pārliešanas sistēmas) par kopējo summu Ls 15 572. 2000.gadā Rumānijā dabas katastrofā cietušajiem - medikamenti un medicīnas preces - Ls 26 361 un 2001.gadā Ukrainā plūdos cietušajiem medikamenti un medicīnas preces - Ls 6 388.

LATVIJAS REPUBLIKAS MINISTRU KABINETA
sēdes protokola Nr.20 izraksts

Rīgā 1999.gada 6.aprīlī

29.§

**Par humānās palīdzības nosūtīšanu
Kosovas albāņu bēgļiem**

Apspriešanās piedalījās: V.Birkavs, K.Pētersone, I.Godmanis, R.Zīle, V.Makarovs, R.Jurdžs, A.Gorbunovs, A.Vītols, V.Krištopans.

1. Pieņemts zināšanai ārlietu ministra V.Birkava sniegto informāciju.
2. Finanšu ministram I.Godmanim iedalīt no līdzekļiem neparedzētiem gadījumiem 100 tūkst. ASV dolāru ekvivalentu summu latos humānās palīdzības iegādei un nosūtīšanai Kosovos albāņu bēgļiem.
3. Ārlietu ministrijai kopīgi ar Labklājības ministriju un Zemkopības ministriju precizēt un sagatavot Kosovos albāņu bēgļiem nepieciešamo preču sarakstu.
4. Labklājības ministrijai, Zemkopības ministrijai un Iekšlietu ministrijai nodrošināt humānās palīdzības preču savākšanu saskaņā ar likumu "Par valsts un pašvaldību pasūtījumu" un organizēt preču nosūtīšanu Kosovos albāņu bēgļiem.
5. Ārlietu ministrijai koordinēt humānās palīdzības organizēšanu.
6. Satiksmes ministrijai nodrošināt humānās palīdzības kravas nogādāšanu Kosovos albāņu bēgļiem.

Ministru prezidents	V.Krištopans
Valsts kancelejas direktors	A.Vītols

APSTIPRINĀTA
ar Iekšlietu ministrijas
2001.gada 28.12.
rīkojumu Nr. 938

**Instrukcija
par gāzmasku un bērnu aizsargkameru
izsniegšanas kārtību iedzīvotājiem**

I Vispārīgie noteikumi

1. Instrukcija nosaka valsts materiālo rezervju gāzmasku un bērnu aizsargkameru (turpmāk- aizsarglīdzekļu) saņemšanas kārtību no noliktavām un izsniegšanas kārtību iedzīvotājiem ārkārtējas situācijas, militāra iebrukuma, kara vai to draudu gadījumā (gāzmaskas paredzētas elpošanas orgānu, sejas un acu aizsardzībai no ķīmisko vielu, radioaktīvo putekļu, kā arī bakteriālo līdzekļu iedarbības, bet bērnu aizsargkameru - visa organisma aizsardzībai).
2. Valsts materiālo aizsarglīdzekļu uzglabāšanu veic atbildīgie glabātāji, kuri nodrošina to savlaicīgu izsniegšanu no noliktavām.

II Aizsarglīdzekļu izņemšana no valsts materiālajām rezervēm

3. Aizsarglīdzekļus ārkārtējas situācijas, militāra iebrukuma, kara vai to draudu gadījumā no valsts materiālajām rezervēm atbildīgie glabātāji izņem uz iekšlietu ministra rīkojuma pamata.
4. Aizsarglīdzekļu izsniegšanu iedzīvotājiem organizē un veic Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta (VUGD) teritoriālās struktūrvienības, iesaistot attiecīgās pašvaldības.
5. VUGD teritoriālā struktūrvienība par saņemto rīkojumu informē pašvaldības vadītāju, Ārkārtējo situāciju operatīvās komisijas (ĀSOK) priekšsēdētāju un atbildīgo glabātāju.

III Aizsarglīdzekļu sagatavošana izsniegšanai

6. VUGD teritoriālās struktūrvienības, iesaistot pašvaldības:
 - 6.1. nosaka aizsarglīdzekļu izsniegšanas punktus, informē iedzīvotājus par punktu atrašanās vietām un nodrošina tos ar norādes zīmēm;
 - 6.2. plāno aizsardzības līdzekļu sadali izsniegšanas punktiem;
 - 6.3. nozīmē izsniegšanas punktu vadītājus un nepieciešamo darbinieku skaitu darba organizēšanai izsniegšanas punktā;
 - 6.4. slēdz līgumus ar juridiskām un fiziskām personām par aizsarglīdzekļu transportēšanu no atbildīgā glabātāja uz izsniegšanas punktiem. Plānojot aizsarglīdzekļu transportēšanu, jāņem vērā iepakojuma izmēri un svars (2.pielikums);

2001.gadā ar Iekšlietu ministrijas rīkojumu apstiprināja Instrukciju par valsts rezervju materiālo vērtību realizēšanu un Instrukcija par gāzmasku un bērnu aizsargkameru izsniegšanas kārtību iedzīvotājiem.

Saskaņā ar valsts uzņēmuma “Materiālās rezerves” uzskaiti bija precizēti gāzmasku un bērnu aizsargkameru veidi pēc izlaiduma gadiem, izstrādāta valsts karte – plāns ar visiem aizsarglīdzekļu atbildīgajiem glabātājiem, lai precizētu gāzmasku un bērnu aizsargkameru sadali starp pilsētām un rajoniem.

Saskaņā ar Latvijas Republikas Centrālās statistikas pārvaldes datiem apkopota informācija par iedzīvotāju dzimumvecumsastāvu republikas pilsētās un rajonos. Aizsarglīdzekļu sadale bija sadalīta pa vecuma grupām:

- pieaugušie cilvēki no 18 gadiem;
- skolas vecuma bērni 8 - 17 gadi;
- bērni līdz skolas vecumam 3 - 7 gadi;
- zīdaiņi 0 - 2 gadi.

Attiecīgi pēc vecuma grupām tika aprēķināts nepieciešamais gāzmasku un bērnu aizsargkameru daudzums pilsētās un rajonos, veikta gāzmasku un bērnu aizsargkameru pārdale starp pilsētām un rajoniem. Ar materiālo rezervju atbildīgajiem glabātājiem saskaņota aizsarglīdzekļu izsniegšanas kārtība no noliktavām.

Bija noteikti aizsarglīdzekļu izsniegšanas punkti un nozīmēti izsniegšanas punktu vadītāji, kā arī noslēgti līgumi par transporta nodrošināšanu aizsarglīdzekļu piegādei izsniegšanas punktos.

No 2003.gada līdz 2008.gadam valsts uzņēmums “Materiālās rezerves” sadarbībā ar VUGD ik gadu pārbaudīja atbildīgos glabātājus, izvērtējot valsts materiālo rezervju stāvokli un uzglabāšanas apstākļus.

VALSTS UGUNSDZĒSĪBAS UN GLĀBŠANAS DIENESTS
ZINĀTNISKI PĒTNIECISKĀ PĀRVALDE

Pētersalas iela 10, Rīga, LV-1045, tālrunis 7326107, fakss 7326119

2003.g. 20. oktobris Nr. 1/5-54

Uz 2003.g. 02.05 Nr. 1/5-54

Valsts rezervju Centrālās
medicīnas iekārtu bāzes
direktoram
VI. Barkēviča kungam

Par gāzmasku pārbaudi

Nosūtām Jums gāzmasku un respiratoru pārbaudes rezultātus. Gāzmaskas GP-5, izņemot paraugu Nr. 661, 679 maskas, mehāniski bojātas un paraugu Nr. 660, 662 maskas, kuru elastības pretestība pārsniedz pieļauto, atbilst spēkā esošajām prasībām.

59 % respiratoru R-2 paraugu neatbilst prasībām, jo to filtrējošais slānis sairis novecošanas rezultātā. Nepieciešama 100 % vizuālā pārbaude (neatverot paketes) partijām ar bojātiem paraugiem, brāķējot bojātos.

Pielikumā: Testēšanas pārskats Nr. 337 uz 7 lapām.

Priekšnieka p.i.

V. Buiķis

Izpildīja: G. Rubess
7-326107

A. Madriķis
Kontrole
28.06.2004

VALSTS UGUNSDZĒSĪBAS UN GLĀBŠANAS DIENESTS

Maskavas iela 5, Rīga, LV-1050, Fakss 7223542, e-pasts kanceleja@vugd.gov.lv, tālrunis 7075824

2004.g. 28. jūnijā Nr. 22/1104

Uz 2004.g. _____ Nr. _____

Rīgā

Valsts uzņēmuma
"Materiālās rezerves"
direktoram Z.Šalderam

Piedrujas ielā 5, Rīga, LV-1073

[Par respiratoru R-2 pārbaudi

Valsts rezervju centrālā medicīnas iekārtu bāze informē (2004.gada 15.jūnija vēstule Nr. 1/5-149), ka pēc Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta (turpmāk – VUGD) Zinātniski pētnieciskās pārvaldes rekomendācijām tika veikta respiratoru R-2 vizuālā pārbaude. Pārbaudes rezultātā konstatēts, ka līdz 70 % respiratoru neatbilst tehnisko noteikumu prasībām. Lai risinātu jautājumu par respiratoru R-2 izņemšanu no valsts materiālajām rezervēm un to norakstīšanu, nepieciešams v/u "Materiālās rezerves" kopā ar Valsts rezervju centrālās medicīnas iekārtu bāzi sastādīt un iesniegt VUGD respiratoru pārbaudes aktu ar attiecīgu slēdzienu par to atbilstību tehnisko noteikumu prasībām un tālākas uzglabāšanas lietderību.

- Pielikumā: 1. Valsts rezervju centrālās medicīnas iekārtu bāzes 2004.gada 15.jūnija vēstules Nr. 1/5-149 kopija uz 1 lapas;
2. VUGD Zinātniski pētnieciskās pārvaldes 2003.gada 10.oktobra vēstules Nr. 22/4-377 kopija uz 1 lapas.

Priekšnieks
ugd ģenerālis

A.Straume

Kadikis 7075929

2008.gadā Ministru kabinets pieņēma lēmumu atteikties no gāzmasku, citu individuālo aizsardzības līdzekļu, kuru lietošanas termiņi bija sen beigušies glabāšanas un meklēja veidus kā no šīs valstij piederošās mantas atbrīvoties.

Viens no risinājumiem - 2008.gadā 20 000 gāzmaskas par simbolisku samaksu, viens santīms par katru, iegādājās komersanti otreizējai pārstrādei.

2008.gada 1.janvārī stājās spēkā Valsts materiālo rezervju likums, uzdodot civilās aizsardzības sistēmas ietvaros veidot un uzglabāt valsts materiālās rezerves, izmantošanai ārkārtējās situācijās, katastrofās un valsts apdraudējuma gadījumā.

Kopš 2009. gada 1.jūlija Valsts aģentūra "Materiālās rezerves" reorganizēja un funkcijas uzdeva Nodrošinājuma valsts aģentūrai (NVA).

Līdz ar grozījumiem Civilās aizsardzības likumā, kas stājās spēkā 29.10.2009.g., VUGD uzdota valsts materiālo rezervju atbildīgo glabātāju uzraudzība. Iepriekš, atbilstoši kompetencei, VUGD koordinēja valsts materiālo rezervju veidošanu un izmantošanu katastrofu pārvaldīšanai.

No 2010.gada VUGD Civilās aizsardzības pārvalde ik gadu veica valsts materiālo rezervju atbildīgo glabātāju pārbaudes valsts materiālo rezervju uzglabāšanas vietās, par pārbaudes rezultātiem sastādot aktus.

2010.gadā veiktas 10 pārbaudes; no 2011.gada līdz 2015.gadam ik gadu tika veiktas 30 līdz 36 pārbaudes; 2017.gadā - 27 pārbaudes, bet 2016.gadā - 58 pārbaudes pie 12 valsts materiālo rezervju glabātājiem, 2018.gadā - 56 pārbaudes.

Saskaņā ar VUGD izdotajiem rīkojumiem valsts materiālajās rezervēs esošos resursus izmanto katastrofu gadījumos veicamo reaģēšanas pasākumu izpildei, iesaistītā personāla individuālās aizsardzības nodrošināšanai, kā arī CA mācībās un katastrofu pārvaldīšanā iesaistītā personāla apmācībai.

Pārbažu gaitā būtiskus pārkāpumus valsts materiālo rezervju uzskaites un uzglabāšanas apstākļos, to iesaistīšanā un izmantošanā reaģēšanas pasākumos nekonstatēja.

Izmantojot valsts materiālajās rezervēs esošos resursus, 2013.gadā sniegta humānā palīdzība Bulgārijas Republikai, sakarā ar Sīrijas bēgļu krīzi (segas - 1000 gab.); 2014.gadā sniegta humānā palīdzība Ukrainai (deviņi strāvas ģeneratori); 2015.gadā - Ukrainai (4000 segas); palīdzība bēgļu krīzes risināšanā Slovēnijā

(palagi – 3000 gab., segas – 4000 gab., matraču pārvalki – 1000 gab., spilvendrānas – 1000 gab., spilveni – 200 gab.).

Ministru kabineta rīkojums Nr.26

Rīgā 2015.gada 23.janvārī (prot. Nr.3 1.§)

Par humānās palīdzības sniegšanu Ukrainai

1. Atbalstīt humānās palīdzības sniegšanu Ukrainai.
2. Iekšlietu ministrijai sagatavot humānās palīdzības sūtījumu (deviņi strāvas ģeneratori un 4000 segu) no valsts materiālo rezervju resursiem.
3. Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam organizēt šā rīkojuma 2. punktā minētā humānās palīdzības sūtījuma nogādāšanu Ukrainā.
4. Iekšlietu ministrijai apkopot informāciju par humānās palīdzības sniegšanā izlietoto valsts materiālo rezervju atjaunošanai nepieciešamajiem un ar transportēšanu saistītajiem izdevumiem, kā arī sagatavot un iesniegt Ministru kabinetā rīkojuma projektu par finanšu līdzekļu piešķiršanu 2015. gadā no valsts budžeta programmas 02.00.00 "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem". Noteikt, ka papildus piešķiramais finansējums, kas nepieciešams humānās palīdzības sniegšanā izlietoto valsts materiālo rezervju atjaunošanai un transportēšanas izdevumu segšanai, nepārsniedz 103 000 *euro*.

Ministru prezidenta vietā –
satiksmes ministrs *Anrijs Matīss*

Iekšlietu ministrs *Rihards Kozlovskis*

2019.gada novembrī humāno palīdzību no valsts materiālajām rezervēm sniedza Albānijas Republikai zemestrīces un plūdu seku novēršanai.

Lai nodrošinātu Covid-19 pandēmijas izplatības ierobežojošo pasākumu veikšanu, 2020.gadā valsts materiālo rezervju resursus izmantoja reaģēšanas pasākumos, nodrošinot VUGD funkciju izpildi, sniedzot atbalstu Valsts policijai, Valsts robežsardzei, Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestam u.c..

Sakarā ar Latvijas Republikas - Baltkrievijas Republikas pierobežā, nelikumīgu robežas šķērsošanas gadījumu skaita straujo pieaugumu 2021.gadā sniegts atbalsts Valsts robežsardzei, nodrošinot ģeneratoru, apsildāmo lielgabarīta telšu u.c. valsts materiālo rezervju resursu iesaistīšanu.

Izpildot 2021.gada 23.jūlija Ministru kabineta rīkojumam Nr.517 "Par humānās palīdzības sniegšanu Lietuvai" sagatavoja humānās palīdzības atbalstu no valsts materiālo rezervju resursiem (teltis, elektroģeneratori, apgaismošanas komplekti, metāla spoles ar kabeli apgaismošanas komplektiem un 3 000 segas), ko Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests nogādāja Lietuvas atbildīgajām institūcijām.

2019.gadā stājās spēkā jauns Valsts materiālo rezervju likums, nosakot, ka likuma mērķis ir nodrošināt valsts materiālo rezervju efektīvu izmantošanu katastrofu, militāru un citu apdraudējumu gadījumos.

Izmantotā literatūra:

Grāmata "Latvija, kur tavi dēli", Rīga 2007.g.
LR Civilās aizsardzības Operatīvā centra arhīva dokumenti
LR Civilās aizsardzības centra arhīva dokumenti
Laikraksts Lauku Avīze, Nr.34 (29.04.1994)
Jūrmalas avīzes Nr.37 (27.09.1990)
Diena, Nr.134 (17.07.1991)
Latvijas Vēstnesis, 1998, 228./229.nr.)
Latvijas Vēstneša 06.03.1999., Nr. 66/67
VUGD Ārkārtējo situāciju gatavības plānošanas pārvaldes arhīva dokumenti
VUGD Civilās aizsardzības pārvaldes arhīva dokumenti
Diena, Nr.29 (12.02.1993)
Diena, Nr.231 (27.10.1993)
Latvijas Vēstnesis (LR ofic.laikr.), Nr.168-169 (08.10.1996.g.)
VUGD Gada publiskie pārskati 2009.-2022.g.g.

Izmantoti Latvijas Ugunsdzēsības muzeja krājuma materiāli:

Dokumenti
Fotogrāfijas
Civilās aizsardzības kolekcijas priekšmeti